

Meckauskas T. 12-15-93
3435 171 St.
Lansing IL 60438

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JUNGTTINĖS TAUTOS IR PRIIMTA REZOLIUCIJA

Svetimos kariuomenės išvedimo reikalas

1992 lapkričio 25 d. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja vienbalsiai priėmė Baltijos valstybių iškeltą rezoliuciją dėl svetimos kariuomenės išvedimo, praneša Lietuvos Nuolatinė Misi-ja Jungtinėms Tautoms. Baltijos valstybių vardu plenarinėje sesijoje kalbėjo Latvijos premjeras Ivars Godmanis.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos rezoliuciją savo pareiškimais iš eilės dar parėmė: Didžioji Britanija – kalbėjusi Europos Bendrijos vardu, Jungtinių Amerikos Valstijos, Vengrija, Rusijos Federacija, Danija – kalbėjusi Šiaurės šalių vardu, Kanada – kalbėjusi ir Australijos ir Naujosios Zelandijos vardu, Moldova, Kosta Rika, Rumunija, Afganistanas ir Kroatija.

**LATVIJOS PREMJE-
RAS GODMANIS PAŽY-
MĖJO**, kad Estija, Latvija ir Lietuva nuo 1990 m. pavasario siekia pilnai atstatyti nepriklausomybę, tačiau svetimų karinių pajėgų buvimas Baltijos valstybėse pažeidžia jų suverenumą. Be kita ko, tų dalinių buvimas užkerta kelią užsienio investicijoms, kenkia aplinkai ir grėsia tarptautinei taktikai bei saugumui. "Tebūna padėtis kitos buvusios Sovietų Sąjungos dalyse, kaip pvz. Moldovoj, pamoka Baltijos valstybėms apie galimą pavojų," – aiškino Godmanis, pridurdamas, kad pavojų kelia ir dideli ginklų ir municijos kiekiai, kurių Baltijos vyriausybės nekontroliuoja.

Pasak Godmanio 100,000 buvusių sovietų karių yra dislokuoti Baltijos valstybėse. Kurie dažnai be valdžios žinios ir be leidimo juda per Baltijos valstybių teritoriją. Tačiau Godmanis sveikino Lietuvos–Rusijos sutartį, pagal kurią numatoma kariuomenę išvesti iš Lietuvos iki 1993 rugpjūčio 31.

Apibūdindamas Estijos ir Latvijos derybų procesą su Rusija, Premjeras Godmanis išvardino iškilius kliūtis. Kaip pvz., jau pasirašytų ekonominių sutarčių vykdymą Rusijos presiden-

tas Jelcinas riša su socialinėmis garantijomis Rusijos kareiviams.

Nepaisant tų kliūčių, šią rezoliuciją Baltijos valstybės nori sujungti regioninės kariuomenės išvedimo pastangas su globaline Jungtinių Tautose. Tačiau tai darydamos, neatsisako savo pirmųjų įsipareigojimų tęsti derybų procesą. Baltijos valstybės tikisi, kad Jungtinės Tautos gali suvaidinti pagalbinį vaidmenį prevencinės diplomatijos apimtyje. Godmanis deklaravo, kad Estija, Latvija ir Lietuva tuo klausimu toliau geroje valioje derės su Rusijos Federacija.

Argumentas, kad trūkumas patalpų Rusijai kliudo išvesti kariuomenę, pabaltiečių neįtikina. Į Baltijos ir kitų valstybių siūlymus išspręsti butų klausimą Rusija bendrai nereaguoja, tvirtino Godmanis.

Estija, Latvija ir Lietuva ieško užtikrinimo, kad Rusija gerbtų jų suverenumą ir kad gresmė tarptautinei taktikai bei saugumui būtų pašalinta. Šiame kontekste, Baltijos valstybės su dideliu susirūpinimu žiūri į Rusijos Gyvybės Ministro pasisakymus, kad buvusios Sovietų Sąjungos teritorijos telieka Rusijos interesų sferoje ir kad Rusija turi teisę ten militariai kištis. Tokie pareiškimai, aiškino Godmanis, primena Brežnevo doktriną ir kitas politines teorijas, kurios buvo naudojamos pretekstu sovietų militarinei agresijai.

Vytauto Landsbergio surengtoje spaudos konferencijoje po Lietuvos seimo rinkimų antrojo rato lapkričio 16 d. V. Kapočiaus nuotr.

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS AMBASADORIUS, kalbėdamas Europos Bendrijos vardu, parėmė Baltijos valstybių susirūpinimą karinėmis pajėgom. "Nes šios valstybės atstatė savo laisvę, mes norime joms padėti konsoliduoti savo suverenumą ir nepriklausomybę, išvystyti efektyves ir laisvas demokratijas su pajėgiomis laisvomis rinkomis bei stabiliais ir draugiškais ryšiais su kaimynais" – dėstė Didžiosios Britanijos atstovas. "Buvusių sovietinių karinių pajėgų atitraukimas padės šiems procesams. Rusija turi išvesti savo pajėgas. Dėl to negali būti kalbų. Rusija turi laikytis savo pasižadėjimų... sąsąjyje su CSCE Helsinkio dokumentu... Tačiau mus neramina... sprendimas laikinai suspenduoti kariuomenės išvedimą. Šis sprendimas atnaujina Baltijos įtarimus dėl Rusijos intencijų," – kalbėjo Didžiosios Britanijos atstovas, išreikšdamas supratimą, kad išvedimo procesas kelia tam tikrų praktiškų problemų.

(Nukelta į 8 psl.)

AMBASADORIUS STASYS LOZORAITIS Dėl kandidatūros į prezidentus

Šiandien, lapkričio mėn. 30 d., ambasadorius S. Lozoraitis, paklaustas dėl eventualios kandidatūros ateinančiuose prezidentiniuose rinkimuose, Laisvosios Europos radijui padarė sekantį pareiškimą:

Lietuvoje yra kilęs projektas į prezidentinius rinkimus įvesti visiškai naują asmenį ir man pasiūlyti kandidatuoti. Šitokią pasiūlymą aš

galėčiau priimti tik tai konstatavęs, kad jam yra rodomas tam tikras politinių partijų bei visuomeninių junginių pritarimas. Be jo, manau, kad mano kandidatūra neturėtų tos prasmės, kurią jai norėčiau duoti ir todėl nebūtų naudinga mūsų kraštui. Ji turėtų būti siūloma kaip išeitis iš labai sunkios ir visus jaudinančios politinės ir ekonominės padėties.

PREZIDENTO RINKIMAI LIETUVOJE

(Washingtonas, 1992 m. gruodžio mėn. 3 d.) Lietuvos Ambasada Washingtone praneša, kad ji nuo šios dienos pradeda registruoti šiuo metu Jungtinėse Amerikos Valstijose esančius Lietuvos piliečius, norinčius dalyvauti Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose. Juose galės dalyvauti tik tie asmenys, kurie turi naujo pavyzdžio žalios spal-

vos Lietuvos Pasą, arba Lietuvos Piliečio Pažymėjimą.

Naująjį Lietuvos Pasą arba Piliečio Pažymėjimą gavę lietuviai, kurie užsiregistravo spalio mėn. 25 d. Seimo rinkimams neturi iš naujo registruotis Prezidento rinkimams.

Asmenys, kurie nebuvo užsiregistravę rinkimams į Seimą, ir nori dalyvauti Prezidento rinkimuose, privalo kuo greičiau pranešti šiuos duomenis:

1. Vardą ir pavardę
2. Gimimo datą (metai, mėnuo, diena)
3. Gimimo vietą
4. Kada ir iš kurios vietovės išvyko iš Lietuvos
5. Dabartinį adresą
6. Piliečio pažymėjimo ar naujojo Lietuvos Paso numerį

Piliečio Pažymėjimai išduodami Lietuvos Ambasadoje Washingtone, Generaliniame konsulate New Yorke, bei Garbės Generaliniuose konsulatuose Chicagoje

(Nukelta į 12 psl.)

Dabartinės mūsų kariuomenės raitųjų dalinys.

Gedimino Grigo nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II, KAIP PRANEŠĖ LIETUVOS ŽINIŲ AGENTŪRA ELTA**, telegrama pasveikino Algirdą Brazauską, jį išrinkus Lietuvos seimo pirmininku, laikinai einančiu ir valstybės prezidento pareigas. Telegramoje sakoma: "Prašyčiau Jūsų Ekselencija priimti mano linkėjimus Jums pradėjus eiti aukščiausiojo valstybės vadovo pareigas. Meldžiuosi, kad Dievas padėtų sekmingai atlikti Tamstai patikėtą didžią atsakingą darbą lietuvių tautai, su kuria mane sieja nuoširdūs ryšiai. Džiaugiuosi, su Jumis susitikęs per būsimąjį mano numatytą vizitą".

Praėjusia savaitę mes esame gavę iš kitur pranešimą, bet nespėję paskelbti, kad Lietuvos kardinolas V. Slatkevičius, davė Italijos katalikiškai spaudai pasikalbėjimą ir tą pasikalbėjimą lenkų "Tribuna" taip aprašė:

"Esąs tikras, kad Lietuvos naujosios vyriausybės politika nebus nukreipta prieš Bažnyčią. Kardinolas sako, kad būtent Algirdas Brazauskas sugrąžino tikintiesiems katedras Vilniuje ir Kaune. Jo kadencijos laikotarpyje buvo priimta Lietuvos SSR konstitucijos pataisos, leidžiant mokyklose dėstyti tikybą. Kardinolo Vincento Slatkevičiaus nuomone, Lietuvos demokratinė darbo partija dabar greičiau primena Anglijos leiboristų partiją, negu senąją komunistų partiją.

Kardinolas Vincentas Slatkevičius 1989 ir 1990 metais bandė sutaisyti tuo metu politiniais varžovais tapusius Vytautą Landsbergį ir Algirdą Brazauską. Jis sakė, kad jie abu yra iškiliausi Lietuvos žmonės.

Reikia manyti, kad Kardinolo ir Popiežiaus ėjimai, vieno sveikinimas, o kito atsiliepimas apie A. Brazauską, buvo iš anksto suderinti. Dabar reikia laukti, ką apie tai laikraštininkams pasakys pats A. Brazauskas ir Vytautas Landsbergis.

• **PIRMENYBĖ TEIKSIME VAKARAMS, BET KIEK GALĖDAMI DAUGIAU PREKIAUSIME IR SU RYTAIS.** Taip pasakė Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintas penktasis Respublikos ministras pirmininkas. Juo tapo 54 metų inžinierius technologas, chemijos mokslų kandidatas, buvęs Lietuvos Respublikos ministro pirmininko Abišalos pavaduotojas Bronislovas Lubys. Už šią kandidatūrą, kurią seimui pateikė laikinai einantis Prezidento pareigas Algirdas Brazauskas, balsavo 87 seimo nariai, susilaikė – 40, prieš – nebalsavo nė vienas.

Penktasis Nepriklausomybės atgavusios Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas Bronislovas Lubys gimė 1938 metais spalio 8 dieną Plungėje.

Mokydamasis vidurinėje mokykloje, dirbo plytinėje ir padėjo išlaikyti šeimą – tėvas buvo tremtyje, Sibire. Baigęs Kauno Politechnikos institutą, dirbo Jonavos azotinių trąšų gamykloje meistrų, vėliau – pamainos cecho viršininku, gamybos skyriaus viršininku, vyriausiuoju inžinieriumi. Nuo 1986 metų – valstybinės įmonės "Azotas" generalinis direktorius.

Bronislovas Lubys – docentas, chemijos mokslų kandidatas. Yra paskelbęs nemažai straipsnių. Dėstė Kauno technologijos universiteto cheminės technologijos fakultete, skaitė mokslinius pranešimus Jungtinėse Amerikos Valstijose, Japonijoje, Suomijoje ir kitose užsienio šalyse. Buvo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatas. Jis yra Lietuvos pramoninkų asociacijos viceprezidentas.

Nepartinis. Vedęs, žmona Lidija – Lietuvos ir Lenkijos įmonės "Pollna – Azotas" vadovaujanti inžinierė marketingu. Turi ištėkėjusią dukterį. Ji – Kauno klinikinės ligoninės gydytoja. Laisvalaikio B. Lubys mėgsta buriuoti.

Duodamas pirmąjį interviu žurnalistams, premjeras savo programą lakoniškai nusakė šiais žodžiais: "ekonomika, ekonomika ir dar kartą ekonomika". Vyriausybę B. Lubys žada formuoti iš specialistų, kiek galint labiau nepolitizuotą, yra įsitikinęs, kad jam reikės diskutuoti ir su pozicija, ir su opozicija. Į klausimą, kaip bus didinamos gyventojų pajamos, atsakė: "Stengsimės gaivinti pramonę, žemės ūkį. Naujasis premjeras pasiryžęs laikytis centro politinės linijos, tarptautiniuose santykiuose pirmenybę teikti Vakarams, bet ir kuo daugiau prekiauti su Rytai.

• **RUSIJOS KARIUOMENĖ** iš Lietuvos kol kas išvedama beveik sutartu laiku. Rašome "beveik", nes iš Klaipėdos dar nėra pajudėjusi. Buvo sutarta, kad ji iš Klaipėdos turi išsikraustyti iki gruodžio mėnesio pabaigos.

• **POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II**, kaip papildomai pranešama, atvykęs rugsėjo 4 d. Lietuvoje išbus 3 dienas. Be anksčiau minėtų lankymosi vietų – Vilniaus, Kauno, Kryžių kalno ir Šiluvos, dar pridedama ir Marijampolė.

• **LIETUVOS SAJŪDIS**, rinkimams į seimą kitaip pasisukus, negu buvo tikėtasi, gruodžio 12 d. šaukia visuotinį suvažiavimą. Jame aptars kaip turės organizuotis ir laikytis ne tik seime, bet ir plačioje visuomenėje, kad pamažu atgautų pasitikėjimą.

Sajūdžiui didesnę rūpestį kelia žinant, kad anksčiau Lietuvoje buvo 220,000 komunistų partijos narių, o seimo rinkimuose už LDDP narius balsavo net virš 800,000 balsuotojų.

NACIŲ VYKDOMŲ

SMURTIŠKŲ veiksmų atgimimas Vokietijoje sukėlė baimę likusioje Europoje, kad rasizmo virusas gali pasklisti visame kontinente. Sporadiški rasinio smurto išpuoliai pradėjo reikštis nuo Ispanijos – pietuose iki Švedijos – šiaurėje. Šiais metais vien Vokietijoje įvykdyta 1,800 išpuolių prieš joje gyvenančius užsieniečius ir žydų paminklus kapinėse. Išpuolių metu žuvo 16 žmonių. To išdavoje vyriausybės vadovai buvo plačiai kaltinami, kad jie į smurtą per lėtai reaguoja. Kancelris Helmut Kohl savo kalboje parlamente palankiai atsiliepė apie Vokietijoje gyvenančius šešis milijonus pabėgėlių, primindamas, kad daugelis jų atvyko po II Pas. karo Vokietijai prašant ir prisidėjo prie jos suklestėjimo. Po poros dienų – lapkričio 27 – ryšium su toliau vykdomais išpuoliais prieš užsieniečius, Vokietija pagaliau oficialiai uždraudė veikti neo-nacių partijai po to, kai Moelin mieste į užsieniečių namus buvo mesta bomba ir kilusio gaisro metu sudegė trys Turkijos piliečiai. Įsaką, pirma tokį po Vokietijos susivienijimo, paskelbė vidaus reikalų ministras Rudolf Seiteris.

IŠ 1989 M. NETOLI NORVEGIJOS krantų nuskenkusio sovietų atominio povandeninio laivo sužaloto reaktoriaus veržiasi radioaktyvi medžiaga ir, kaip pranešama, netolimu laiku – 1994 ar 95 m. – gali prasi-veržti plutonis. Pasak ABC televizijos, praeitą vasarą avarijos vietą apžiūrėjo jo projektuotojo vadovaujama delegacija. Nuskenkęs povandeninis laivas dabar guli Atlanto vandenyno dugne toje dalyje, kuri yra viena iš produktyviausių pasaulyje žvejybai. Rusijos ir Amerikos mokslininkai sutarė ieškoti būdų, kaip užkirsti kelią, kad radioaktyvi medžiaga, ypač Europai kelianti baimę, neprasisiveržtų. Tačiau iki šiol dar nei viena vyriausybė nenusprendė, kaip tai padaryti.

AUKŠTAS JAV PAREIGŪNAS, kurio pavardė neskelbiama, pareiškė, kad Centrinė Žvalgybos agentūra (CIA) įsijungė į slaptą programą, perkančią iš buvusios Sovietų Sąjungos respublikų modernios technologijos ginklus: nuo greitesnių už garsą lėktuvų iki balistinių raketų. Pasak pareigūno, tos CIA pastangos esančios ryškios, nes JAV jau įsigijo raketų ir modernių lėktuvų. Kaip atrodo, ši programa turi tris pagrindinius tikslus: užtikrinti Amerikos karinį pranašumą tuo atveju, jei reformos Rusijo-

EUROPOJE IR PASAULYJE

je nepavyktų ir valdžią ten perimtų konservatyvios jėgos; pasisavinti sovietų technologinį novatoriškumą nau dojamant amerikiečių ginklus, ir įgalinti amerikiečių karines pajėgas tinkamai atsikirsti prieš tas, ypač trečiojo pasaulio šalis, kurios prieš Ameriką panaudotų sovietų gamybos ginklus. Šalia jau išformuoto Varšuvos pakto šalių, sovietų gamybos ginklų turi Sirija, Libija, Irakas, Iranas, Kuba. Ši Centrinės Žvalgybos agentūros programa vykdoma kooperuojant su vietos žvalgybos tarnybomis.

IŠ WASHINGTONO PRANEŠAMA, kad Centrinės Žvalgybos agentūros direktorius Robert Gates perspėja, jog Iranas telkia ginklų atsargas, jų tarpe Šiaurės Korėjos gamybos raketos ir Rusijos pagamintus lėktuvus, kurie ateinančių penkerių metų laikotarpiu gali sudaryti grėsmę Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir jų sąjungininkams. Tarptautinės naftos prekybos stebėjimo pareigūnas pareiškė, jog esą ironiška, kad dalį kietosios valiutos Iranas gauna iš Amerikos naftos bendrovių, kurios vis didesniais kiekiais pasaulio rinkoje perka žibala iš Teherano.

IŠ CUBIC KARO LAIVYNO bazės Philipinuose lapkričio 24 d. išplaukus paskutiniam 700 amerikiečių marinių daliniui, baigėsi beveik šimtmetį užsitęsęs Amerikos karinis būvimas toje salų šalyje. Tą dieną pirmą kartą nuo 1899 metų Cubic karo laivyno bazėje, kuri buvo laikoma kertiniu atramos punktu Ramiajame vandenyne JAV karinėms operacijoms, buvo nuleista Amerikos vėliava. JAV ambasadorius R. Solomon pareiškė, kad bendradarbiavimas turėtų tęstis pagal abipusę gynybos sutartį, kuri ir toliau pasilieka galioji.

BUV. ČEKOSLOVAKIJOS PREZIDENTAS Vaclav Havel lapkričio 17 d. minint vadinamos "Aksominės revoliucijos" prieš komunistinę santvarką Čekoslovakijoje trečiąsias metines, pareiškė, kad jis siekias Čekijos respublikos prezidento posto. Balsuotojų apklausos duomenys rodo, kad 1993 m. sausio 1 d. Slovakijai atsiskyrus nuo Čekijos, už Havelą balsuotų 57 procentai čekų, o už kitą populiarų kandidatą – Čekijos ministrų pirmininką Vaclav Klaus tik 5 procen-

tai. Iki šiol ateities Čekijos respublika, kuri, kaip atrodo, nepasuks į kraštutinę kairę, kaip tai padarė Lietuva, dar neturi savo konstitucijos.

LEGIONOWO Mieste, LENKIJOSJE lapkričio trečią savaitę įvyko Lenkijos, Ukrainos, Lietuvos, Latvijos, Estijos, Rusijos ir Baltarusijos aukšto rango policijos pareigūnų pasitarimas. Kaip praneša dienraštis "New York Times", ieškota priemonių, kaip kovoti su nusikaltėlių gaujomis, per naujai sudarytas ypač subyrėjusios Sovietų Sąjungos valstybių sienas gabenančiomis narkotikus, pavogtus automobilius ir ginklus. Sutarta tarp minimų valstybių palaikyti tuo reikalu tam presnius ryšius. Pasak pranešimo, pernai Lenkijoje buvo pavogta daugiau kaip 45,000 automobilių ir daugelis jų, kaip manoma, per sienas nukeliavo į Rusiją, Ukrainą ir Baltijos valstybes.

LIETUVOS ATGIMIMO ĮVYKIŲ cheronologija (tęsinys): 1988 m. liepos 9 d.: Vilniaus Vingio parke 100 tūkst. žmonių minia sutinka XIX komunistų partijos konferencijos delegatus. Valdžia suvokia, kokia yra Sajūdžio jėga ir siūlo įteisin ti prieškarinę nepriklausomos Lietuvos vėliavą ir paskelbti lietuvių kalbą valstybine. Mitingo dalyviai suaukoja Sajūdžiui 28,650 rublių. Šis mitingas laikomas lemiamu posūkiu šandieninnėje Lietuvos istorijoje.

Liepos 12 d.: Lietuvos Laisvės Lyga išeina į viešumą. Valdžia trukdo mitingui, kuriame paminimas Lietuvos ir Sovietų Sąjungos tarpusavio nepuolimo sutarties pasirašymas.

Liepos 15 d.: Sajūdžio mitingas prie LTSR AT rūmų. Protestuojama prieš Ignalinos AE III bloko statybą, vyriausybė raginama atsispirti Maskvos ministrų diktatui. Mitingas nesankcionuotas valdžios organų, jame dalyvavo 2 tūkst. žmonių. Liepos 22 d.: Šiauliuose susirenka 10 tūkst. žmonių Sajūdžiui paremti, o po poros dienų Alytuje už Sajūdį demonstruoja 15 tūkst. žmonių.

(Bus daugiau)

V.L.R.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIŪNAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
• Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

APIPLĖŠTA TU MANO LIETUVA

Juozas Žygas

Senų senovėje, kaip legendose ir padavimuose minima, priešui artėjant ant kalvų ir piliakalnių uždegdavo laužus. Poetas Maironis eilėraščio formoje taip parašė: "Kaip sparnai debesies / Padangėmis raitosi dūmai: / Tai gaisrų ugnys, / šviečia diena naktis: ... "Žmonės pamatę tokias gaisrų pašvaistes, su vaikais ir gyvuliais į raistus ir miškų tankmes bėgo. Vėlyvesniais laikais, kuomet nelaimės ištikdavo, tai skambindavo bažnyčių varpais. Iš vaikystės laikų prisimenu, kad miesteliuose patys gyventojai turėjo nakties metu sargybą eiti. Iš namo į namą būdavo perduodama "Karavulo" knyga ir stora lazda, kuri buvo ginklas ir kartu valdžios simbolis. Tokią knygą gavę turėjo joje pasirašyti, sutemus nueiti į policiją ir atlikti registraciją.

Policijoje registracija atlikę, turėjo gatvėmis vaikščioti žiūrėdami, kad neplėštų krautuvų – arba kilus gaisrui pradėti rėkti ir žmones prikelsti. Tokią sargybą seniai ar paaugliai už litą ar puslitą atlikdavo. "Sargyba" gatvėmis vaikščiodama protarpiais surėkdavo "Karavul! ... karavul! (sargyba). Apie vidumaktį – nuo baimės ir šalčio slėpdamies, tokie "sargybiniai" į kokią laiptinę ar tarpdurį sulysdavo. Ir vistiek buvo tvarka: nickas durų rankenų ir kapi-nėse kryželių nelupinėjo (galbūt dėlto, kad žmonės velnių dar bijojo).

Dabartiniu metu valdžios nėra, o velnio žmonės nebe-bijo! Tad barbarai dieną – naktį siaučia! Vienas buvęs žymus rezistentas, kuris jau ilgesnį laiką Amerikoje gyvena, neseniai buvo apsilankymui į Lietuvą sugrįžęs. Į tėviškę nuvykęs labai nustėbo, kad visur dvigubos durys sudėtos. Jam buvo pasakyta, kad dabar nebesau-gu gyventi: "Dieną – naktį

įsilaužimai vyksta". Tad eidamas gulti, saugumo dėlei – po pagalve plaktuką pasidėjo. Tai tokie romantiški prisiminimai liko, iš pirmosios nakties į tėviškę sugrįžus.

Vieno žymaus darbuotojo našlė, kuri neseniai Lietuvoje lankėsi, pokalbyje pasakė: "Lietuvoje viešėdama pasveikau", tuomet į pokalbį įsiterpiau ir pasakiau – "turbūt nuo nostalgijos". Atsakė – "Taip, nuo nostalgijos". Ne mūsų kaltė, kad toks pasikeitimas per paskutiniuosius pusantų metų vyko. O jeigu nematysime ir tolertuosime, tai padėtis greičiausiai tik dar daugiau blogės. Jeigu visiems svečiams, kurie masiniai pas mus lankėsi – būtumėme bandę akis atverti, tai gal padėtis dabar nebūtų tokia tragiška. Bet laikėmės to lietuviško mandagumo ir buvome raginami, kad "nereikia jų mokyti".

Dabar jau atėjo iš Lietuvos skubūs prašymai, kad išeivija į jų spaudą rašytų. Matote, jau išeivija susirado. Tai, ką mes turime rašyti?

Kadangi bandėme netvar kos ir besiantinančio pavojaus nematyti, tai dabar amerikiečiai mums akis bado. Klausdami – "kas su Lietuva atsitiko?" Jeigu Lietuva, pradėjus imperijai byrėti, būtų užpakalinėse gretose stovėjusi, tai gal nebūtų taip pastebima. Dabar rankose vartau vieno mūsų profesoriaus laišką, kuriame rašome: "Mūsų amerikiečiai kai mynai, darbo kolegos, pažįstami, bičiuliai mus dabar nuolat klausinėja: "What happened in Lithuania?!" ("Kas atsitiko Lietuvoje?) Baisu, liūdna, neaprašoma gėda, nes pirmą kartą per 50 metų mes nežinome, ką ir kaip atsakyti.

Tiksliausiai visą šį baisų lietuvių tautos nuopolį nusako trumpa žinutė įtakini-

Mintys apie vingius teisėje – 2

KALTINAMŲJŲ SUOLAS

Antanas Dundzila

Amerikietis Clark Clifford – daugelio prezidentų patarėjas, buv. JAV Gynbos sekretoriumi, finansų žymūnas, JAV sostinės grie-tinėlės primadona – šiuo metu yra patrauktas atsakomybėn už nešvarias machinacijas didžiulio banko vadovybėje.

Tokios "žuvys" į teisingumo tinklą papuola retai. Kaltinamasis yra jau gero-kai įpusėjęs į devintą savo amžiaus dešimtmetį. Jo advokatų taktika yra tokia: širdies liga sergantis, senas žmogus bylos įtempimo neatlaikys, jis gali numirti; todėl bylą reikia panaikinti. Keliamas dar ir toks argumentas: kokia bausmė gali būti taikoma gyvenimo pabaigą prikopusiam žmogui?

Panašūs balsai girdisi ir Vokietijoje, pradėjus teisti buv. R. Vokietijos valdžios galvą Honecker. Jis kaltinamas už bėglių šaudymą prie Berlyno sienos. Tačiau ir ten sakoma, kad kas čia dabar per teisybės ieškojimas, kas čia per bylos – senam, vėžiui ar kokia tai kita kvaraba sergančiam žmogui...

Spalio 25 d. BALTIMORE SUN laikraštyje W. Englund rašė apie KGB agentų veiklos tyrinėjimus Lietuvoje. Minėta daug pavardžių, tarp jų ir buvusio Vilniaus Universiteto rektoriaus J. Kubiliaus, kuris irgi, kaip dabar skelbiama, bendradarbiavo su KGB. J. Kubilius yra nuomonės, kad visi KGB archyvai turėtų bū-

game dienraštyje The Wall Street Journal (1992.10.27): Lietuvos balsuotojai suteikė buvusiems komunistams netikėtą laimėjimą pirmuose šios valstybės rinkimuose po nepriklausomybės atkūrimo. Lietuva pirmoji respublika, kuri atsiplėšė nuo Sovietų Sąjungos, taip pat tapo pirmoji, kuri parlamento rinkimuose į valdžią sugrąžino buvusius komunistus". O vienas iš pagrindinių žinių pranešėjų 1992.10.27 dienos vakare šviesiai tiesiai pasakė: "Lietuvos rinkimus laimėjo komunistai..."

Argi gali būti kas nors baisesnio? Mano manymu taip! Yra baisiau, kuomet įvyksta netikėtai. O organizuota netvarka niekur kitur nuvesti ir negalėjo. Valstybė negali vien kelionių biurais remtis. Mes, kurie matėme, supratome ir neperspėjome – irgi turime sąžinės graužimą jausti!

ti sudeginti, nes "Mes esame tokia maža tautelė, mes negalime viens su kitu kovoti".

Iš šių pavyzdžių dvelkia savotiška logika. Įstatymai, teisinės normos nebūtinai privalo būti taikomos kai kuriems seniams ar sergantiems žymūnams (Clifford, Honecker)... Mažos tautos iš vis turėtų nekreipti dėmesio į tam tikrus nusikaltimus ar prasižengimus prieš savuosius ir, vardan ramybės, sunaikinti praeities dokumentus (Kubilius)... Ar sutinkate?

Manau, kad senatvės ar ligos argumentais negalima nubraukti nusikaltimų. Gal nėra prasmės nuteistą senelį laikyti kalėjime ar jį karti (pigiau ir žmoniškiau jį palikti su minimaline pensija), tačiau kokia nors ataskaita privalėtų būti vykdoma. Naikinti praeities nusikalstamo darbo archyvus taip pat būtų dar vienas nusikaltimas. Tad atsisukame į istoriją ir sustojame prie 1945 m. Niurenbergo teismo karą pralaimėjusiems vokiečių vadams. Apie Niurenbergo analogiją platesne prasme yra užsiminęs ir Vyt. Landsbergis.

Šiuo metu pasirodė T. Taylor parašyta 700 psl. knyga, THE ANATOMY OR NURENBERG TRIALS. Joje randasi daug įdomių užkulisių. Pvz., šis istorinis teismas buvo amerikiečių užsispyrimo išdava, nes ir Stalinas ir britai norėjo daugelį nacių vadų be jokių ceremonijų iššaudyti.

Vien Amerikos žinioje teismo metu darbavosi net 1,700 teisininkų, sekretorių ir vertėjų – jų tarpe ir advokatu ten tarnavęs Taylor. (Lietuvai čia įsidėmėtini tokių teismų kaštai.) Taylor teigia, kad ten buvo labai daug maišaties, teisinio nemokšiskumo ir paprasčiausio veidmainiavimo. (Tai irgi įsidėmėtinas bruožas.)

Šie reiškiniai pasirodė

kaltinamųjų parinkime, jiems bausmių skyrimė. Pvz., britai ir amerikiečiai gerai žinojo, kas nužudė 10,000 lenkų karininkų Katyne, tačiau leido sovietams tų žudynių atsakomybę prisi-segti vokiečiams. Ir taip toliau, ir t.t. Niurenberge gimė taip vadinama "laimėtojų teisė".

Taylor teigia, kad žmonijai bene svarbiausiu Niurenbergo teismo įnašu gludi na cių tironijos dokumentacija. Jau šiais laikais išaugę "revizionistai" istorikai (ir pas lietuvius yra į tą pusę pučiančių) vistiek negali tos tironijos duomenų paneigti.

Grįžtant prie Lietuvos reikalų, teisė ir teisingumas teikalauja lietuvių, latvių ir estų iškeltos antrojo Niurenbergo sovietams. Reikia sovietų tironijos dokumentacijos teisinėje plotmėje. apie tai, manau, ir V. Landsbergis kalbėjo.

Žymesni okupuotų tautų prasikaltėliai, Niurenbergo pavyzdžiu, irgi turėtų būti traukiami atsakomybėn. Į kalėjimus jų dabar kišti nėra ko, tačiau seimuose sėdėti jiems yra ne vieta, ne vieta užimti atsakomingas pareigas valdžios aparate.

Kokį nors apibendrintą teisingumo žodį pasakyti čia reikia. Gi, kalbant apie dabar jau senus ir ligotus tūkstančius eilinių KGB bendradarbių Lietuvoje, jiems taip pat privalo būti tautos vardu pasakyta, kad – mažių mažiausiai – jie su velniu riešutavo. O po teismo lai gyvena jie visi sau iš valstybės skiriamų pensijų.

(1992-XI-16)

KONTEINERIAI

Į LIETUVĄ siunčiami KAS SAVAITĘ per TRANSPAK firmą.

59 CENTAI UŽ SVARA

virš 100 svarų..

CLEVELANDO

apylinkių gyventojai
vežkite – PAK MAIL
(Rūta Degutienė)
28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
216-943-4662

"Su geriausiais linkėjimais,
Šv. Kalėdų ir Naujų Metų
proga, sveikiname gimines,
draugus ir pažįstamus"

Inga ir Alfonsas Tumai

LIETUVOS KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS VOKIETIJOJE

Dvyliktasis Lietuvių kultūros instituto suvažiavimas įvyko 1992 spalio 2 – 4 Huttenfelde, Vokietijoje. Paskaitose ir diskusijose dalyvavo per 60 LKI narių, ir svečių, o į vakarinį koncertą atsilankė apie 150 asmenų.

Paskaitos, pranešimai, diskusijos

Suvažiavimo paskaitinis darbas prasidėjo šeštadienį, 9:30 val. Romuvos pilies didžiojoje salėje. Atidarydamas, suvažiavimo instituto vedėjas V. Bartusevičius pasveikino dalyvius, ypač LR ambasadorių Vokietijoje prof. dr. Vaidotą Antanaitį, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės pirm. Armėna Lipšį, paskaitininkus bei kitus programos atlikėjus ir išreiškė gilią išeivių susirūpinimą Lietuvoje ryškėjančiomis visuomenės disintegracijos bei valstybės irimo apraiškomis.

Pirmąją paskaitą "Iš Lietuvos laisvės kovų istorijos: partizanų generolas A. Ramanauskas – Vanagas" skaitė LKI narys dr. Kajetonas J. Čeginskas iš Švedijos. Paskaitininkas, vienas didžiausių išeivijos Lietuvos rezistencinės istorijos žinovų, nušvietė paskutinio vieningo partizanų judėjimo vado ir apskritai vieno žymiausių Lietuvos laisvės kovotojų veiklą bendrame partizanų judėjimo kūrime, vystyme ir jo žlugimo fone. Pasiūkus sąlygoms lauktina, kad pasidarys prieinama visa archyvų ar privačiose saugyklose išlikusi tuo klausimu medžiaga, taip kad galės būti pilniau nušviestas tas Lietuvai nepaprastai skausmingas, bet didžiai reikšmingas laikotarpis.

Jei pirmasis paskaitininkas kalbėjo apie 1945 – 1956 metų aktyvią Lietuvos laisvės kovą, tai antrojo pranešėjo tema galėtų būti pavadinama Lietuvos kova už būvį šiandien. Lietuvos Respublikos ambasadorius Vokietijoje prof. dr. Vaidotas Antanaitis apžvelgė dabartinę Lietuvos politinę ir ūkinę padėtį. Nurodęs, jog šiuo priešrinkiminiu metu Lietuvoje dėl valdžios varžosi apie 40 partijų ir judėjimų, sudarančių 17 koalicinių junginių, jis išreiškė nuomonę, jog turbūt nė vienas blokas negaus reikiamos daugumos ir bus sunkus naujos vyriausybės sudarymas. Pilietybės ir rinkimų įstatymai diskriminuoja išeivijos lietuvių ir turėtų būti pakeisti. Vokiečiai neturės nieko prieš, jei Vokietijos piliečiai lietuviai priims

ir Lietuvos pilietybę. Tačiau, kas pastoviai apsigyvens Lietuvoje, tam bus atimta Vokietijos pilietybė. Sovietų kariuomenė turėtų būti ateinančiais metais išvesta, jei Jelcinas apvaldys situaciją. Kariuomenė turėtų būti išvesta ir iš Karaliaučiaus srities, kuri galėtų tapti laisvos rinkos sritimi. Kalbėta ir apie ūkį, kurio nuosmukio dugnas bus pasiektas tik kitais metais, de-sovietizacijos problema ir Vakarų paramos Lietuvai išnaudojimo sunkumus.

Prof. Audronė Barūnaitė –Willecke, Ph. D., germanistė iš JAV kalbėjo apie prūsų vaizdą vokiečių literatūroje nuo renesanso laikų iki dabarties. Analizuodama Z. Werner, A. Miegel, A. Brust, J. Babrowski ir G. Graso veikalus, paskaitininkė parodė, kaip prūsų vaizdavimas velniškais barbarais laikui bėgant keitėsi į pasigailėjimo vertas aukas.

LKI vedėjas Vincas Bartusevičius, M.A., kalbėjo apie lietuvių pabėgėlius Vokietijoje pokario metais. Deja, šia grupe nei lietuvių, nei vokiečių mokslininkai iki šiol nesidomėjo, taip kad

išsamaus jos gyvenimo aprašymo neturime. Per porą metų tremtinių ir pabėgėlių stovyklose buvo išvystytas gyvas ir šakotas kultūrinis gyvenimas, kuris, prasidėjus emigracijai, turėjo sugriūti. Lietuviai iškeliavo į užjūrius vėl tuščiomis rankomis, tačiau išsivežė patirtį sunkiomis sąlygomis bendrai veikti ir subrandintą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės idėją.

Vilniaus universiteto istorijos fakulteto dekanas prof. dr. Alfredas Bumbliauskas pristatė naujas politines ir mokslines Prūsijos genezės ir jos ateities koncepcijas. Nurodęs, kad Lietuvos istoriografijoje iki 1988 vyravo stalinistinė metodologija, pripažino, kad šiandien stovima prie teorinio vakumo. Iki šiol diskusijose su vokiečiais tuo klausimu abiejose pusėse vyravo politiniai interesai. Lietuviai mokslininkai tik reaguodavo į jiems vokiečių primestus klausimus. Dabar, remiantis archyviniais tyrimais, Lietuvoje formuojasi visai naujos, savitos koncepcijos, aiškinančios Prūsijos krašto problematiką. Atrodo jos galės duoti naujų impulsų mokslinei diskusijai ir gal išvesti ją iš akligatvio.

Kiti renginiai

Šeštadienio vakare suvažiavimo dalyviams koncer-

Malūnėlis Rumšiškių gamtos muziejuje.

D. Kižio nuotr.

tavo Vilniaus Čiurlionio meno mokyklos kamerinis jaunimo choras "Aidija", vadovaujamas dirigento Romualdo Gražinio (grupės vadovė buvo Regina Kazlauskienė). Choras dainavo renesanso epochos įvairių kraštų bei paskutiniųjų dešimtmečių lietuvių kompozitorių chorinius kūrinius ir lietuvių liaudies sutartinių harmonizacijas. Už išskirtinio lygio koncertą publika jaunuoliams dėkojo audringais plojimais. Koncertas buvo suruoštas Lietuvių kultūros draugijos pirm. A. Palavinsko rūpesčiu.

Sekmadienį LKI nariai susirinko aptarti savo reikalių ir išsirinkti naują valdybą. Kontrolieriui P. Odiniui pasiūlius, senoji valdyba buvo atleista nuo piniginių atsakomybės bei patvirtinta ir ateinantiems dvejiems metams. Ją sudaro: pirm. Vincas Bartusevičius, vicepirm. dr. Vilius Lėnertas ir sekr. dr. Kajetonas J. Čeginskas. Kontrolieriumi perrinktas Petras S. Odinis.

Institutas savo veiklą vysto toliau. Knygų katalogavimo darbas, kurį vykdo dipl. bibl. Artūras Hermanas, tęsiamas. Jau sukataloguota per 5.000 knygų, t.y. pusė turimų. Per metus iš palikimų gauta 400 tomų. Dvigubi knygų egzemplioriai perduodami M. Mažvydo nacionalinei bibliotekai į Vilnių arba parduodami. Pramatyta skančiais metais atidaryti biblioteką viešam naudojimui. Ruošiami suvažiavimai, išleidžiami suvažiavimų darbai (1991 metų jau spausdinami). Archyvo tvarkymas vis dar nepajudėjo į priekį. Neišspręstas lieka ir instituto finansavimo klausimas.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymas mažai palietė instituto darbą, nebent kad nukreipė darbuotojų dėmesį į aktualias (nevisuomet mokslines) Lietuvos problemas. Užmegzti ryšiai su Lietuvos institucijomis, ypač su Mažvydo nacionaline biblioteka, su kuria pasikeičiama knygomis, tačiau bet koks didesnis bendradarbiavimas neišvystė.

Penktadienį prieš suvažiavimą LR ambasadorius Vokietijoje tarėsi su Lietuvių Bendruomenės atstovais, kaip suderinti bendrus darbus, o jau susirinkę dalyviai laisvame pokalbyje aptarė įvairias juos dominančias temas.

Suvažiavimas buvo baigtas ekumeninėmis pamaldomis ir bendrais pietumis.

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

Taupa linki visiems savo nariams ir
Clevelando Lietuviams

ŠVENTŲ KALĖDŲ

ir

LAIMINGŲ NAUJŲ 1993 METŲ

Kviečiame visus Lietuvius tapti TAUPOS nariais
ir tuo pačiu priklausyti stipriai
Lietuviškai, Financinei Institucijai.

767 East 185th Street
Cleveland, OH 44119
Tel. 481-6677

KŪRYBA IR MOKSLAS

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE 1992 - 1993 mokslo metų pradžia

Šieji mokslo metai Vasario 16 Vokietijoje prasidėjo rugpjūčio 31 dieną. Jie paprastai būdavo pradedami iškilmingu vėliavos pakėlimu ir ekumeninėmis pamaldomis Huttenfeldo bažnytelėje. Šiemet dėl blogo oro trispalvė nebuvo pakelta, o ekumeninės pamaldos kadangi Huttenfeldo vokiečių katalikų bažnyčia nugriauta ir statoma nauja, vyko jaukioje nuosavos Romuvos pilies salėje.

Jas pradėjo evangelikų kun. Fricas Skėrys visų pasveikinimu, malda ir Šv. Luko evangelijos skaitymu apie tai, kaip 12-metis Kristus buvo dingęs savo tėvams ir jį atrado šventykloje, aiškinant šv. Raštą žydų mokslinčiams. Jo pamokslo tema – dvasinis augimas. Gamtoje viskas vystosi ir auga. Ir žmonės yra tų dėsnių apsprendžiami. Tačiau žmonės auga ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai. Fiziškai žmogus auga iki subrendimo, o dvasiškai gali augti iki mirties. Dvasinis žmogaus augimas priklauso daugiausiai nuo tėvų. Vaikai ima iš tėvų pavyzdį, juos mėgdžioja. Į šią gimnaziją atvyksta mo-

kinių, kurių tėvai nepraktikuoja religijos. Čia jiems sunku išsiaiškinti tikėjimo tiesas ir išsiauklėti praktikuojančiais krikščionimis. Šv. Rašte yra daug vietų, raginančių augti, bei stiprėti dvasia. Jas pamokslininkas ir citavo.

Šv. mišias aukėjo po vienerių metų pertraukos į gimnaziją vėl sugrįžęs kapelionauti kun. Edis Putrimas. Buvo giedamos evangelikų ir katalikų giesmės. Nauja šiose pamaldose buvo tai, kad iš visų kraštų, iš kurių mokiniai yra atvykę, buvo atneštos ir ant altoriaus susstatytos žvakutės.

Po pamaldų visi susirinko berniukų bendrabučio salėje. Čia juos pasveikino direktorius Andrius Šmitas, pranešdamas, kad pradėsime 43-čiuosius mokslo metus su 111 mokinių iš 10-ties valstybių ir 4-rių žemynų: iš Vokietijos atvyko 62 mokiniai, iš Lietuvos 25, iš JAV – bių 8, iš Brazilijos 6, iš Urugvajaus 3, iš Argentinos ir Kanados po 2, ir po vieną iš Australijos, Rusijos ir Malį (Afrika).

Ši gimnazija įkurta ypatingomis sąlygomis, tuo lai-

ku, kai po karo lietuviai pabėgėliai, netekę vilties netrukus grįžti į tėvynę, masiškai vyko iš karo sugriautos Vokietijos, daugiausiai į užjūrio šalis – juo toliau nuo bolševikų. Nutarta Vokietijoje išlaikyti bent vieną lietuvių gimnaziją, kad čia pasilikusiųjų vaikai būtų auklėjami krikščioniška dvasia ir paruošiami studijoms aukštosiose Vokietijos mokyklose. Iš pradžių čia mokėsi tik Vokietijos lietuvių vaikai. Vėliau prisidėjo pokarinių vokiečių repatriantų iš Lietuvos, ir dar vėliau lietuviai pradėjo siųsti savo vaikus ir iš JAV – bių, Kanados, Pietų Amerikos, Australijos ir kitų kraštų. Paskutiniaisiais metais atsivėrė durys ir mokiniams iš Lietuvos, o šiemet jų atvažiavo net 25.

Direktorius pabrėžė, kad čia mokykla, o ne stovykla laisvalaikiui leisti. Tad teks rimtai dirbti ir, žinoma, laikytis tvarkos. O ta tvarka maždaug tokia. Pirmiausiai punktualumas. Reikės laikytis bendrabučio taisyklių, ne gadinti palyginti naujo inventoriaus bei baldų ir pačio bendrabučio. Gimnazijos teritorijoje draudžiama laikyti ir vartoti alkoholinius gėrimus. Juos gerti galima tik už gimnazijos ribų, žinoma nepasigerti, ir tik nuo 16 metų amžiaus su tėvų leidimu. Rūkyti leidžiama irgi tik nuo 16 metų amžiaus ir tik su tėvų leidimu, ir tik nustatytose vietose. Nerūkoma gyvenamuose kambariuose. Tokios yra Vokietijos valdžios taisyklės visoms mokykloms. Vasario 16 gimnazija turi jų laikytis ir noriai tai daro.

Kadangi mokiniai suvažiavo iš daugelio kraštų su įvairiomis švietimo sistemos, tai ir šios gimnazijos programos atitinkamai pritaikomos. Pavyzdžiui mokiniai iš Lietuvos nemoka arba mažai temoka vokiečių kalbos, todėl jiems skiriamos papildomos vokiečių kalbos pamokos. Jie turėtų ypač stropiai mokytis, kad neapviltų tėvų arba globėjų, kuriems sunku sumokėti už jų išlaikymą.

Baigdamas direktorius supažindino visus, ypač naujus mokinius, su klasių auklėtojais, bendrabučio vedėjais bei jų pavaduotojais, įvairių dalykų dėstytojais ir paprašė vykti į klases, ten arčiau susipažinti su savo klasių auklėtojais ir viską išsiaiškinti.

Mokslo metų pradžios sueiga baigta Lietuvos himnu. Vakare įvyko mokinių susipažinimas.

STATE OF ILLINOIS

OFFICE OF THE GOVERNOR
CHICAGO 60601

November 17, 1992

Mr. Balys Gaidziunas
Editor
Dirva
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

Dear Mr. Gaidziunas:

As Governor of the State of Illinois, I would like to express my congratulations to you, the staff and readers of *Dirva* on its 77th anniversary.

The Lithuanian American population has been fortunate to have *Dirva* as a source of information on issues and events pertinent to the Lithuanian American community. You have reported the news, been a forum for literature, and provided insight into politics as relevant to Lithuanian Americans. It is my sincere hope that this dedicated service will continue for many years to come.

On behalf of the citizens of Illinois, please accept my best wishes on this anniversary.

Sincerely,

Jim Edgar
Jim Edgar
GOVERNOR

Illinois valstijos gubernatorius yra vienas iš tokių, kurie su spauda ir rinkėjais palaiko ryšius ne tik per rinkimus, bet visą laiką ir po rinkimų.

Dirva dėkoja už mūsų laikraščio prisiminimą ir linki gubernatoriui visoklausio pasisekimo.

Jurgiui ir Elenai Malskiams

*50-ties auksinių vedybinių metų proga,
geros sveikatos, lietuviškos
veiklos darbingų metų ir daug,
daug laimės linki –*

*Clevelando Lietuvių Pensininkų klubo
valdybos bendradarbiai –*

K. Žiedonis
J. Budrienė
J. Balbatas

S. Butrimas
S. Mačienė
J. Citulis

*Mūsų gausiems klientams
Šventų Kalėdų ir 1993 metų
laukiantiems, linkime geriausios
ateities ir nuolatinio ryšių palaikymo
su giminėmis, draugais, artimaisiais.
Visus juos nedatekliuje ir bėdoje
remkite per mūsų įstaigą
siunčiamais siuntiniais.*

Jūsų ATLANTA

639 East 185th Str.
Euclid, OH 44119
Chicagos

tel. 481-0011

tel. 1-800-775-SEND

TĖVYNĖS GARSŲ RADIJAS

*nuoširdžiai sveikina Dirvos redaktorių,
skaitytojus ir visų lietuviškų radijo
programų vedėjus,
linkėdamas džiaugsmingų Kalėdų
ir gražių bei sveikų 1993 Metų.*

Aldona Stempužienė
Tėvynės Garsų radijo vedėja

**Sveikiname visus mūsų
klientus ir linkime geriausių
ateinančių švenčių!**

HOME FEDERAL SAVINGS BANK

**Visit Your New "HOME" at
798 E. 185 Street
and Discover...**

**"Complete Banking the
Completely Personal Way"**

529-3059

FDIC Insured

HOME
Federal Savings Bank

O, ŠIRDIE...

Antanas Dundzila

Dirvos konkurse premijuotoji novelė

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

– Prašau mums džino gimletą ir šimtakoji, – užsčiau du kokteilius tą vakarą baro salone.

– Tą šimtakoji man sumaišykite silpną, – pridėjo Elena.

– O, taip, būtinai silpną, nes ir mes esame silpni žmonės, – šypsojasi. – Ypač aš silpnas, nepajėgiu atsiliepti, kam nors griežtai pasakyti "ne"...

Salono patarnautojas žvaliai leidosi į pokalbį:

– Ar jūsų silpnybės priežastimi yra tik mūsų gėrimai?

– Žinote, mane svaigina ir jūsų gėrimai ir mano viešnia!

– Prašau nesijuokti iš mano pageidavimų, – linksmiai protestavo Elena.

– Čia ne lėktuvas, tad gal galima pasišaipyti! – nenusileidau.

– Šaipykis, šaipykis! O aš iš tavęs pasišaipysiu, kai būsim 30,000 pėdų aukštyje!

– Aš manau, kad atėjo laikas tau pasakyti, kad man patinka ir tavo šaipymasis ir tavo šypsniai! Patinka jie čia, žemėje, patinka ir padangėse, – žiūrėdamas į savo stiklo dugną pasakiau ir klausiamai pakėliau akis į ją.

Ji gi tęsė tą žodžiais žaidimą toliau:

– Atsiprašau, aš gerai ne išgirdau, ka tu čia pasakei. Dar kartą pakartok! – jos akys šypsojosi.

– Aš bandžiau pasakyti, kad būtų malonu su tavim kada nors skristi sėdint šalia.

– Man anas tavo posakis kitaip nuskambėjo, – ji ginčijose. – Bet tiek to, tęsk toliau!

– Taigi, sakiau, skristi kartu, bet sėdint šalia. Taip, kaip dabar kad sėdim prie vieno staliuko. Iki šiol, kai kartu skrendame, tu daugiau sia stovi ir žiūri į mane iš aukšto. Kam aš galėčiau tavo firmoje pasiskusti dėl to tavo vis iš aukšto žiūrėjimo?

– O, šituo reikalu tai reikia skustis tik man pačiai! Tokiems skundams aš esu pati vyriausia direktorė, – Elena dabar pastebimai pa-

sviro į mane: – Ar čia šelmiškas kvietimas ar privilegijuoto keleivio pageidavimas?

– Čia silpno, šiuo momentu daug ką rizikuojančio žmogaus konstatuotas faktas.

– Paprastai silpni žmonės rizikos vengia.

– Klysti! Rizikuoja ir silpni. Tik jie dažnai pralaimi.

– Man atrodo, kad tu neesi iš tų silpnųjų, – lėtai, dabar jau rimtai ji pasakė. – Ir man atrodo, kad tu čia niekuo nerizikavai...

– O ar ką nors laimėjau?

– [Tai ji neatsakė, tik prielūpų pakėlė savo kokteilio stiklą. Žiūrėdamas į ją, akis, savo stiklą pakėliau ir aš. Savuosius stiklus taip laikėme pakeltus, bet jų nepalenkėme, nebandėme gerti. Viešoje vietoje, nebe jau nuoliams, mudviem tai buvo aiškus žestas. Mudu aiškiai supratome, apie ką čia sukosi kalba, bet nepasileidome galvotrūkčiais riedėti žemyn. Elenos akys švietė patenkintos, ji šypsojosi. Aš irgi šypsojasi ir galvojau, kad tą vakarą mudu abu du išėjome laimėtojai.

Vieną popietę mes apie pusvalandį vėlavomės pakilti. Kapitonas pranešė, kad prieš mus eilėje laukia penki ar šeši lėktuvai. Po truputį pavažiavdami į priekį ir vėl sustodami, artėjome prie pakilimo tako. Aš sėdėjau beveik priekyje, tuoj pat už pirmosios klasės kabinos. Mačiau, kad pirmoje klasėje su mumis skrido žinomas senatorius. Patarnautojos su juo jau buvo spėję persimesti žodžiu apie įstrigusias jų profesinės sąjungos ir šios lėktuvų firmos derybas dėl naujos darbo sutarties.

Staiga kabinos užpakalyje pasigirdo mažas subrūdimas ir į pilotų kabina lėkte įlėkė Elena:

– Kapitone, septyniolikoje eilėje keleivis skundžia si krūtinės skausmais!

Tai išgirde, mes visi atsisukome atgal, bet ne daug ką galėjome matyti. Kita patarnautoja praskubėjo su deguonies buteliu. Kapitonas, didesniu greičiu negu

paprastai, nuvairavo lėktuvą atgal į keleivių peroną. Kai tik sustojome ir atidarė duris, į lėktuvą išoko sanitarai. Visi keleiviai kantriai laukė kas čia dabar darysis.

Buvo nuostabu, kad kurį laiką niekas nesidarė. Atrodė, lyg būtų delsiama. Kai į pilotų kabiną vėl nuėjo Elena, aš išgirdau jos pokalbį su kapitonu:

– Tas ponas sako, kad krūtinės skausmai jam praėjo. Jis nenori lipti iš lėktuvo, jis nori skristi su mumis.

Atsisukęs į kabinos galą, nustebusiu, gal net užsigavusio žmogaus balsu kapitonas pasakė:

– Jokių būdu! Jis šiandieną su mumis neskris! Pasakyk greitosios pagalbos sanitarams, kad ji tuoj pat pasiimtų.

Už kelių minučių lėktuve atsirado specialieji ant ratukų kėdė, ir sanitarai tą keleivį išsivežė. Mums pakilus, už valandos kapitonas pranešė, kad tas bendrakeleivis ramiai ilsisi paguldytas ligoninėje.

Atskridę, kaip jau mudviem būdavo įprasta, vakarieniavome.

– Kapitone, šis keleivis jaučiasi visai gerai, jam patinka su jumis vakarieniauti, – ją parafravau. – Aš nežinojau, kad jūs net širdies ligų simptomus atpažįstate, net deguonies butelį lėktuve laikote.

Elena šypsojosi ir nieko nesakė.

– Ką darytum, jei aš dabar gaučiau širdies priepuolį? Restorane juk deguonies nėra...

– Nesirūpink ir per daug neklausinėk! Tačiau tau nieko neatsitiks, nes su tavim čia aš esu. Aš esu tavo atsarginė širdis!

– Atsargine Širdie, paduok man dar padažą, prašau... Ei, aš tave pradėsiu vadinti "Širdie!"... Žinai, visai neblogai skamba, Širdie. Dar truputį vyno, Širdie?

– Man tas vardas patinka... O vyno dar gali įpilti!

Ilgainiui, kaip ir daugelis kitų oro susisiekimu bendrovių, jos firma pradėjo skęsti skolose. Negalėdami susitarti dėl darbo sutarties, tarnautojai sustreikavo, jų tarpe ir Elena. Firmos vado vybė perėmė pašaliniai. Po poros mėnesių firma paskelbė bankrotą, ir keliolika tūkstančių tarnautojų neteko darbo. Neteko savo darbo ir Elena. Gauti darbą kitoje oro bendrovėje buvo nelengva.

– Aš išvažiuoju kuriam laikui pas seserį, – vieną dieną ji man pasakė.

– Kas pasidarė?

– Man gali tekti pasigydyti..., – nenoromis išskiemnavo. – Juk, žinai, mūsų firmos sveikatos ir pensijų draugimo fondai yra bankroto labirintuose, teismo užblokuoti. Vakar sužinojome, kad firmos vadovybė jau kuris laikas iš mūsų algų išskaitydavo, bet neįmokėdavo draudimo ir pensijų mokesčių. Neaišku, kokia yra tų fondų padėtis... Yra tačiau aišku, kad firmos vadovybė buvo patekusi į aukštos klasės vagių ranakas. Gyvenimo ironija tame, kad tokie vagys neatsiduria kalėjimuose. Firmos pinigais advokatų pulkai juos dar dabar gina.

– Kas tau su sveikata, iš ko tu gyveni?

– Gyvenu iš padidintų darbų, šiaip ir taip...

– Aš tavęs taip pat klausiau, kas tau su sveikata?

Nenoromis pasisakė, kad gydytojais įtaria krūties vėžį, kad gali reikėti operacijos ir švitinimo.

– Prieš metus mudu kalbėjome apie vedybas... Dar ir dabar, su mano draudimais, tu, Širdie, būtum geriau aprūpinta, ir mudviem abiem būtų ramiau. – Aš... – bet čia ji ranka uždengė mano burną ir nusukusi galvą, pasakė:

– Brangusis, šita visą reikalą turiu išspręsti pati... Kol kas verčiuosi. O tu man esi mielas, tikras draugas!

Kai po poros mėnesių ji sugrįžo, buvo matyti, kad ją slegia rūpesčiai. Taip, ją operavo. Taip, ja švitina. Po švitinimo seansų pora dienų ji labai blogai jaučiasi. Daktarai sako, kad jos prognozė gera. Grįžo sutvarkyti būtinų reikalų, po kelių dienų išvyksta atgal. Apie darbo ieškojimą dabar negalėjo būti kalbos.

Atsisveikinant jai saujon išpaudžiau į rutulį susuktus tris šimtus:

– Priimk! Čia kelionei, juk prireiks!

Pinigus ji priėmė. Man tai buvo įrodymas, kad pinigų jai trūko.

– Čia ne pašalpa, bet pakartojimas to, ką tau esu sakęs anksčiau: drauge visi rūpesčiai atrodys lengvesni.

– Mano anas nusitatymas tebegalioja... Ačiū dabar, kaip kad ir anuomet, kai man lėktuve padavei savo kortelę.

– Gydykis, Širdie! Žiūrėk savęs, o aš lauksiu tavęs grįžtant!

– Aš sugrįšiu, sugrįšiu, Širdie! – ji atsakė pro automobilio langą.

Elena savo pažadą ištesėjo.

Atsimenu, iki visiškai išsiblaiviau, pooperaciniai atsigavimo kambaryje atsibudau ar ne trejetą kartų.

Pirmą kartą pabudęs, suvokiau, kad guli ant aukštokai pakeltos lovos su užtvaisais, kad esu prijungtas prie kelių mašinų. Kairėje pusėje išryškėjo slaugės veidas, o piekyje matėsi laikrodis ant sienos. Buvo šiek tiek po antros. Kadangi nebuvo langų, nežinojau, ar tai antra dienos ar nakties. Net nesuvokiau išvis kokia diena. Slaugė man labai aiškiai kartojo:

– Viskas tvarkoje, jūs po operacijos. Ar suprantate? Jūs jau po operacijos. – Kai aš pritariamai mirktelėjau akimis, ji tęsė: – Nebandykite kalbėti, nes vamzdelis gerklėje. Jei norite ką pasakyti, rašykite pirštu ore.

Aš bandžiau pirštu ore išrašyti žodį "kick", bet ji nesuprato. Tada ji padavė bloknotę ir pieštuką. Kai

(Nukelta į 8 psl.)

**Sveikinam Visus
Gimines ir Draugus
Šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga**

**Jonas ir Dalia Maurukai
Daina ir Arvydas Ignatoniai
Rimas ir Margarita Maurukai
Aida ir James Gerbee**

JUNG TINĖS TAUTOS IR PRIIMTA REZOLIUCIJA

(Atkelta iš 1 psl.)

Bet šios problemos, jis tvirtino, jokių būdu negali kompromituoti tarptautinės teisės nuostatą, kad svetima kariuomenė gali būti suverenioje teritorijoje tik jai gavus leidimą. Didžiosios Britanijos atstovas baigė savo kalbą išreikšdamas Europos Bendrijos pritarimą Baltijos valstybių rezoliucijai ir viltį, kad klausimas bus greitai išspręstas pozityvioje, konstruktyvioje ir nekonfrontacinėje dvasioje.

SENATORIUS PAUL SARBANES IŠ JAV, Jungtinių Tautų Generalinei Asamblėjai pareiškė, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksija buvo viena "iš liūdniausių įvykių jų istorijoje," pabrėždamas, kad JAV valdžia Baltijos valstybių aneksijos niekad nepripažino. "JAV sveikina ir remia šią rezoliuciją, kuriai...pritaria Rusijos ir Baltijos vyriausybės..."

Mano valdžia tiki, kad svetimos kariuomenės buvimas Baltijos kraštų teritorijoje, be jų leidimo, nesutampa su Baltijos valstybių suverenumu, nepriklausomybe ir naryste tarptautinėje bendruomenėje.

Amerikos atstovas toliau sveikino Rusijos ir Lietuvos sutartį dėl išvedimo grafikos ir linkėjo panašias sutartis sudaryti su Estija ir Latvija. "Suprantame istorinius ir žmogiškus klausimus, kurie komplikuoja ryšius tarp Rusijos ir Baltijos valstybių, įskaitant rusų ir kitų mažumų teises Baltijos valstybėse", - aiškino Sarbanes.

IŠ SAVO PATIRTIES, VENGRIJA UŽSTOJO BALTIJOS VALSTYBĖS, prilygindama šią Baltijos valstybių rezoliuciją, kaip nepuolimo pakto gulbės giesmę. Visiškas kariuomenės išvedimas galų gale užbaigtų imperializmo siekius. Prisimindamas, kad 1991 birželio 30 paskutinis sovietų kariuomenės paliko Vengrijos žemę, Vengrijos Ambasadorius Andre Erdos linkėjo Rusijai ir Baltijos valstybėms naudoti diplomatinį lankstumą ir toleranciją atstatyti pilnus, normalius santykius.

KALBĖDAMAS APIE ŠIAURĖS ŠALIŲ SUSIRŪPINIMĄ KARIUOMENĖS IŠVEDIMO SUSPENDAVIMU, DANIJOS AMBASADORIUS BENT HAAKONSEN IŠREIŠKĖ VILTĮ, kad Rusija toliau vykdys savo įsipareigoji-

mus pagal Helsinkio dokumentą. "Baltijos kraštų reikalavimas išvesti kariuomenę yra teisėtas ir negali būti surištas su bet koku kitu politinio klausimo sprendimu," pabrėžė Amb. Haakonsen. "Šiaurės šalys supranta praktines, socialines ir ekonomines problemas, kurias Rusija pergyvena ryšium su kariuomenės išvedimu ir realizuoja, kad užsienio parama gali padėti tas problemas išspręsti. Bet tas problemas negalima naudoti pretekstu kariuomenei neišvesti", - baigė Danija.

RUSIJOS AMBASADORIUS YULI VORONCOV PAŽYMĖJO, kad jo šalis siekia gerų kaimyniškų santykių su Latvijos, Lietuvos ir Estijos valstybėmis. Rusijos Federacija pasiruošusi padaryti viską, kad būtų išspręstos šiuo metu egzistuojančios tarpusavio, santykių problemos. Priminė, kad Rusija nuosekliai rėmė Baltijos šalių nepriklausomybės siekius ir teigė, jog Rusija ir toliau remia šią valstybių nepriklausomą demokratinę vystymąsi ir mato jose partnerius kuriant naująją Europą.

Tačiau Rusijos ir Baltijos šalių santykiuose yra likę keletas problemų, tarp jų - Latvijos, Lietuvos ir Estijos teritorijoje esanti kariuomenė, kurią Rusija buvo priversta perimti savo jurisdikcijon kaip SSRS teisių paveldėtoja. Rusijos Federacijos prezidentas B. Jelcinas ne kartą pareiškė, kad jo šalis yra aiškiai nusprendusi pilnai išvesti jos jurisdikcijoje esančią kariuomenę iš Baltijos šalių. Rusija ir Lietuva yra pasirašiusi kariuomenės išvedimo iš Lietuvos

teritorijos iki 1993 m. rugpjūčio 31 d. grafika kartu su kitais dviem susitarimais, liečiančiais kariuomenės išvedimą. Rusijos pusė yra pasiūliusi išvesti jos jurisdikcijoje esančią kariuomenę iš Latvijos ir Estijos iki 1994 metų pabaigos, jeigu bus susitarta dėl tvarkingo kariuomenės funkcionavimo iki pasibaigiant išvedimui.

Kariuomenės išvedimas yra ne vienintelė Rusijos ir Baltijos šalių tarpusavio santykių problema. Kadanigi šią valstybių ekonomikoje vyksta gilus struktūriniai pertvarkymai bei nutruko egzistavę prekybiniai ryšiai, atsirado problemų ekonominiuose šią šalių santykiuose.

Dar viena sudėtinga problema yra Baltijos valstybių rusakaliai gyventojai. Jų padėtis Latvijoje ir Estijoje verčia rimtai susirūpinti, aiškino Voroncovas. Pasak jo, kalbama apie du milijonus žmonių, kurių teisės yra "masiškai" pažeidinėjamos. Mūsų nuomone, Latvijoje ir Estijoje turi būti atšaukti įstatyminiai aktai, pažeidžiantys etninių rusų teises. Šis klausimas turi būti sprendžiamas nedelsiant ir todėl Rusijos Federacijos prezidentas iškėlė jį Jungtinėse Tautose, kur jis bus nagrinėjamas šio Generalinės Asamblėjos Trečiajame komitete.

Rusija pasiruošusi konstruktyviai ir atsakingai bendradarbiauti su Baltijos valstybėmis. Tokio bendradarbiavimo pavyzdžiu gali būti derybos tarp Latvijos, Lietuvos, Estijos delegacijų ir Rusijos delegacijos ruošiant šios rezoliucijos projektą, kuris yra pateiktas priimti konsensuso keliu, - baigdamas pasakė Rusijos atstovas.

KANADOS, AUSTRALIJOS IR NAUJOSIOS ZELANDIJOS VARDU KALBĖJO KANADOS

AMBASADORĖ LOUISE FRECHETTE. Ambasadorė kariuomenės buvimą Baltijos šalyse pavadino "rimta kliūtimi" šią valstybių suverenumo įtvirtinimui. Šio klausimo taikingas sprendimas yra būtinas regiono ir Europos saugumui. Nerimą kelia paskutinis Rusijos įsakymas suspenduoti karinių pajėgų pasitraukimą. "Tokie vienašališki veiksmai, neatitinka derybų dvasiai ir šalių rodytai gerai valiai." Trijų valstybių vardu, ambasadorė Frechette pasveikino jau pasirašytus Lietuvos - Rusijos susitarimus dėl kariuomenės pasitraukimo, ir ragino abi šalis gerbti sutartyse pratomas sąlygas ir pasitraukimo grafiką.

Kanados ambasadorė pabrėžė savo, Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybių nuostatą, kad į derybas dėl kariuomenės pasitraukimo nereikėtų įtraukti kitus šalutinius klausimus, kurie, pasak ambasadorės, "tikrai komplikuoja visoms interesuotoms šalims jau sudėtingą klausimą".

MOLDOVOS AMBASADORIUS TUDOR PANTIRU PRIMINĖ, kad jo Respublika atsidūrė panašioje politinėje ir istorinėje situacijoje, kai Molotovo-Ribentropo pakto išdavoje Moldova buvo SSRS-gos okupuota kaip ir Baltijos valstybės. Ambasadorius atkreipė dėmesį į Rusijos 14-tos divizijos rolę Transnistro konflikte, ir kaip šios divizijos gerai apginkluoti kareiviai destabilizuoja padėtį. Komentuodamas rezoliucijos kompromisinį tekstą, kuriuo siekiama konsensusas, Moldovos Ambasadorius pabrėžė, kad būtų norėjęs, kaip ir Baltijos valstybės, akcentuoti šiuo klausimu besąlygiškumą ir skubumą.

KOSTA RIKOS AMBASADORIUS, VIENTELIS LOTYNŲ AMERIKOS ŠALIŲ ATSTOVAS kalbėjęs per debatą kariuomenės išvedimo klausimu, savo kalbą pradėjo iškeldamas savo krašto ir Baltijos valstybių bendrus idealus - laisvę, suverenumą ir nepriklausomybę. Ambasadorius Tattenbach sulýgino neprašytą kariuomenės buvimą kuriame nors krašte su nelauktu svečiu, įsibrovusiu į nuosavus namus. Tai, pasakė ambasadorius, būtų asmens orumo pažeidimas, o Baltijos šalių atveju, svetimų karinių pajėgų buvimas jų teritorijose pažeidžia jų nacionalinį orumą.

AFGANISTANO DELEGACIJOS VADOVAS, ABDUL RAHIM GHAFORZAI, susirinkusiems delegatams aiškino, kodėl jo šalis nutarė pasisakyti Baltijos šalių klausimu.

"Afganistanas pats yra gerokai nukentėjęs nuo svetimos karinės okupacijos pasekmių, ir nuo devynerius metus trukusio svetimų karinių pajėgų buvimo mūsų šalyje". Svetimų karinių pajėgų buvimas bet kurioje šalyje, be tos šalies žmonių sutikimo, yra nesuderinama su tarptautinės teisės principais. "Sovietų Sąjungos subyrėjimas...leido formuotis naujiems dvišalių santykiams... tarp Rusijos Federacijos ir kitų naujų nepriklausomų valstybių. Mūsų įsitikinimu, reikia pasinaudoti šia nauja atmosfera taikos bei regiono ir viso pasaulio ramybės tikslams". Afganistano atstovas baigė savo kalbą išreikšdamas savo šalies paramą Baltijos šalių pasiūlytai rezoliucijai, o kartu ir viltį, kad kariuomenės išvedimo klausimas bus sprendžiamas taikingu diplomatijos keliu.

KROATIJOS AMBASADORIUS DR. MARIO NOBILO pradėjo savo kalbą pavadindamas 1991 m. rugsėjo 17 dieną, kuomet į Jungtines Tautas buvo priimtos trys Baltijos valstybės, "svarbia diena šios organizacijos istorijoje". "Tai buvo didelis šuolis naujosios pasaulinės santvarkos link", pasakė Kroatijos atstovas, "o kartu ir ženklas, kad artimoje ateityje kitos tautos iškovojo savo suverenumą ir nepriklausomybę".

Ambasadorius Nobilo pabrėžė, kad "svetimos karinės pajėgos negali be kitos šalies sutikimo, būti tos šalies tarptautinės bendruomenės pripažintoje teritorijoje. Baltijos valstybių atvejais negali būti šios taisyklės, regioninio ir pasaulinio stabilumo ramties išimtimi". Kroatija, pasakė ambasadorius, tvirtai įsitikinusi, kad preventatyviniai diplomatiniai pasitarimai turi būti pagrindiniai įrankiai įtampos mažinimui ir teisingo bei ilgalaikio sprendimo įtvirtinimui. "Deja," pasakė jis, "tokia diplomatinė politika nepavyko Balkanų šalyse. ... Negalime užmiršti, kad Serbija, be pagrindo teigdama, jog serbų teises Kroatijoje ir Bosnijoje-Hercegovinoje buvo pažeidžiamos, panaudojo savo karines pajėgas šią dviejų JTO narių teritorijose brutaliai agresijai, su tikslu užgrobti kiek galit daugiau saugumą".

Po visų pasisakymų, Generalinės Asamblėjos pirmininkas klausė ar 179 JT-ų nariai priima rezoliuciją be balsavimo. Niekam neprieštaraujant, Baltijos valstybių rezoliucija dėl svetimos kariuomenės išvedimo buvo priimta vienbalsiai.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108
Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD M. PETKUS

DONALD A. PETKUS

JUDRUS SAVAITGALIS NEW YORKE

P. Palys

"LAISVĖS ŽIBURYS" PARENGIMAS

Lietuviško radio "Laisvės Žibury" pusvalandžio ("L.Ž." nuo lapkričio pradžios sutrumpėjo iš vienos valandos į 30 minučių). 51-masis parengimas įvyko lapkričio 21 d., Kultūros Židinyje. Programą atliko Chicagiečiai juokdariai iš "Antaras Kaimas".

Jie į New Yorką atsivežė net 22, įvairių "pakeidimų" bei "paglostymų", gabalėlius. Besiklausydami žiūrovai tuos jų "drapakavimus" vieni juokėsi, kiti tik šypsojosi, o dar kiti raukėsi. Kaikurie pasigedo tobulesnės režisūros, kiti įžiūrėjo netobulumus tekstuose. Ne žiūrint, kad tekstų autoriai buvo surašyti, bet tik "Imperatorius ir jo imperija" tekstas buvo priskirtas Kostui Ostrauskui. Tad ir negalėjai žinoti kurį teksto autorių pagirti ar pakeiksnoti.

Savo "gabalus" antrakaimiečiams išbarsčius ir jiems save vikriai prisistatinėjant, buvo taip garsiai leidžiama muzika, kad jų vardai ir pavardės nuskendo muzikos tvane, nepasiekę žiūrovų ausies.

Po programos buvo puotaujama ir linksmai šokama.

Vyko turtinga loterija. Laimingieji džiaugėsi laimėję vertingų daiktų, kurių

tarpe buvo kelios meniškų fotografijų knygos.

Į parengimą atsilankė virš 300 žiūrovų.

Radio "Laisvės Žibury" vedėjas—Romas Kezys.

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Sekmadienį, lapkričio 22 d. New Yorko ramovėnai, birutietės ir šauliai surengė Lietuvos kariuomenės 74 metų atkūrimo minėjimą. Minėjimas buvo pradėtas apreiškimo parapijos bažnyčioje meldžiantis už tuos, kurie savo gyvybę paaukojo Tėvynei ginant.

Mišias aukojo pranciškonų vienuolyno viršininkas, Ramovėnų kapelionas kun. Leonardas Andriekus, OFM. (jis ir pamokslą pasakė), parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas ir kun. Gintaras Vitkus iš Lietuvos. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Gintarės Bukauskienės.

Po pamaldų minėjimas—akademija buvo tęsiama apatinėje parapijos salėje. Vadovavo buvęs žurnalo "Karys" administratorius, visuomenininkas Alfonsas Samušis. Klebonas Kun. V. Palubinskas, vietoje įprastinės invokacijos, pasirinko originalų būdą ir kvietė visus mintyse susikaupus pasimelsti ir prašyti Aukščiau-

O, ŠIRDIE...

(Atkelta iš 6 psl.)

vėl parašiau "kiek", ji išskėlė vienos rankos išskėstus visus pirštus ir atsakė:

— Penki!

Sužinojęs, kiek man sudėjo takų, aš tuoj pat užmigau.

Nežinau, kaip ilgai miegojau. Kada pabudau sekančią kartą, laikrodys rodė apie vienuoliktą. Kambaryje sukinėjosi ligoninės personalas, o prie lovos stovėjo baltu švarku apsivilkęs kunigas. Ką jis man pradžioje sakė, negirdėjau, nesupratau. Tačiau atsimenu, kada pasakė, jog man suteiks paskutinį patepimą. Nelaukęs atsakymo, jis šlapiais pirštais galais tekstelėjo man per kaktą, vata ją patrynė ir, spėju, palaiminęs, tuoj išėjo.

"Argi aš mirštu, kam man dabar paskutinis patepimas? Keista, aš jaučiuosi visai neblogai", bandžiau galvoti, bet tuoj pat vėl nu-grimzdau į miegą.

Šituo paskutiniu patepimu aš ir dabar esu nepatenkintas. Esu tikras, kad man jo nercikėjo. Gi šitokiu būdu baiginti ligonių tik jau

neriekia.

Kai pabudau trečią kartą, apie mane sukinėjosi pora gydytojų. Jie man iš burnos ir nosies ištraukė vamzdelius, o gailestingoji sesuo iškilmingai prenešė, kad tuoj gausiu valgyti. Visi šitie reiškiniai kėlė mano nuotaką. Be to gailestingoji sesuo padavė man voką.

Atsargiai, kad nesujaučiau į rankų gyslas prikaišiotų ir priklijuotų adatų, iš voko išsitraukiau gėlėmis papuoštą kortelę. Akyse mirgėjo pažįstama rašysena:

"Brangusis,

Bandžiau Tave aplankyti. Deja, manęs neįleido, nes ten, kur dabar Tu esi, leidžia lankytis tik šeimos nariams. Dabar beveik gailiuosi, kad anuomet Tave neklausiau...

Ligoninės personalas sako, kad Tavo operacija pavyko, kad viskas gerai. Ir aš Tau sakau, kad viskas gerai.

Myliu —
Tavo Širdis"

(Bus daugiau)

JAV — LJS valdyba 1992 m. Los Angeles Lietuvių Dienose. Pirmoje eilėje — Rūta Kvedaraitė (JAV LJS valdybos narė iš Phoenix), Gailė Radvenytė (pirm.), Nida Bichnevičiūtė (Chicagos LJS pirm.), Monika Šernaitė (iš New Jersey). Antroje eilėje — Rita Starinskaitė (JAV-LJS narė), Linas Venckus (sek.), Rūta Predkelytė (ižd.) ir Paulius Kazakauskas (iš Philadelphia).

siajį, kad laimintų tuos, kurie ginė Lietuvą, kad Dievas laimintų naująją Lietuvos kariuomenę ir kad svetimoji, galimai greičiau pasitrauktų iš mūsų krašto.

Ambasadorius Anicetas Simutis ramino besijaudinančius išeivius dėl rinkimų Lietuvoje ir sakė, kad tragedijos nesą. Jie ilgai neišsilaikysią ir pramatė šviesią Lietuvos ateitį.

Apie buvusios Lietuvos kariuomenės išikūrimą, jos organizaciją, o taip pat ir apie dabartinę, bei jos pagrindinius organizatorius kalbėjo Ramovėnų pirmininkas Aleksandras Vakselis.

Apie Lietuvos herbą, "nu reformuotą" Vytį, aiškino rašytojas Paulius Jurkus.

Penkis eilėraščius iš savanorių kūrėjų parašytų knygų: Alfonso Koncės "Laikūnas" ir Leono Virbicko "Ilgesio posmai", skaitė Liucija Kašiubaitė—Paknienė.

Buvo parodyta dvi vaizdajuostės. Viena apie dabartinę Lietuvos kariuomenę, o kita iš paskutinio VLIKo posėdžio Vilniuje. Abi vaizdajuostės, grįždamas iš Lietuvos, parvežė A. Vakselis.

Po programos, besišnekučiuojant buvo pasivašinta.

VARGONŲ KONCERTAS

Sekmadienį, lapkričio 22

JAV LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA

JAV LJS valdyba susirinko Los Angeles spalio 4 d. Posėdyje dalyvavo JAV LJS valdybos pirmininkė Gailė Radvenytė, sekretorius Linas Venckus, išdininė Rūta Predkelytė, narės Rūta Kvedaraitė ir Rita Starinskaitė, Chicagos LJS pirmininkė Nida Bichnevičiūtė ir Monika Šernaitė iš New Jersey.

d., 3 val. po piet. Viešpaties Atsimainymo Maspeth'e, lietuvių parapijos bažnyčioje, didingai skambėjo tos bažnyčios vargonų muzika. Tą dieną, vargonų muzikos koncertą atliko jaunas muzikas vargonininkas Virginius Barkauskas. Jis grojo J.S. Bach, C. Frank, M. Reger ir kitų kompozitorių veikalus. Vienas iš jų buvo ir lietuvių A. Briliaus.

V. Barkauskas yra atvykęs iš Lietuvos ir šiuo metu eina vargonininko pareigas Viešpaties Atsimainymo parapijoje, kurios klebonas yra Kenneth Wicks. V. Barkauskas, vargonų muzikos studijas tęsia toliau ir siekia magistro laipsnio.

Šį savo vargonų koncertą jis skyrė muziko, vargonų virtuozo Jono Žuko garbei, jo 85-ųjų metų proga.

Pirmininkė papasakojo kas įvyko Tarybos Sesijoje, rugsėjo 26 ir 27 d. Clevelande. Posėdyje dalyvaujantys diskutavo patogų laiką ir vietą JAV LJS suvažiavimui. Ir nutarė suvažiavimą rengti gegužės 28-31 d. Los Angeles mieste.

Suvažiavime bus diskutuojama kuo jaunimas gali padėti Lietuvai. Suvažiavimo tema, JAV Jaunimas ir Lietuva".

Visi Amerikos lietuviai tarp 18 ir 35 metų yra kviečiami į šį suvažiavimą.

Gailė R.

EUROPOS BANKAS IEŠKO ATSTOVO BALTIJOS ŠALIMS

(Washingtonas, 1992 m. lapkričio mėn 23 d. Lietuvos Ambasada) Europos Rekonstrukcijos ir Vystymo Banke yra laisva Baltijos šalių atstovo Rygoje (Latvija) vieta. Kandidatas turėtų būti 40-50 metų amžiaus bankininkas, ekonomistas ar politinių mokslų specialistas, turintis ne mažesnę kaip 15 metų patirtį. Jis arba ji taip pat turėtų laisvai kalbėti latvių, anglų ir rusų kalbomis.

Išsamesnės informacijos teiraukitės Lietuvos Ambasadoje Washingtono telefoną 202 234-6860.

1992 m. Lietuvių Dienose, Los Angeles, Calif. pirmoje eilėje — Rita Starinskaitė (San Francisco), Gailė Radvenytė (Los Angeles), Rūta Kvedaraitė (Phoenix). Antroje eilėje — Nida Bichnevičiūtė (Chicaga) ir Monika Šernaitė (New Jersey)

VYTAUTO GRYBAUSKO ILGAMETĖ SPORTINĖ VEIKLA

Jurgis Janušaitis

Neseniai nuskardeno žinia—Vytautas Grybauskas atšventė savo amžiaus septyniasdešimtąją sukaktį. Iš jų penkiasdešimt metų praleidęs sporto aikštėse ir penkeris metus atidavęs Prancūzijos sportui. Vytauto Grybausko vardas sportinės veiklos pasaulyje buvo dažnai minimas. Jis puikus krepšinio, futbolo, stalo ir lauko teniso žaidėjas, daugybės pergalių čempionas, komandų kapitonas treneris, sporto žurnalistas, sporto skyrių redaktorius, nepakeičiamas sportinių išvykų organizatorius.

Vieną gražią rudens dienos popietę aplankau šį sporto veteraną. Įsikūręs naujuose, gražiuose, parko apsuptyuose namuose, Port Orange, Daytonos Beach naujame rajone, Fla.

Vytautas Grybauskas buvo tik grįžęs iš senjorų lauko teniso varžybų.

Mielas Vytautai, ir sulaukęs pačio gražiausio amžiaus vis dar nerimsti. Vis su rakete rankose šveistaisi po lauko teniso aikštes. Kada surimtėsi? — juokaudamas spaudžiu dešinę mielam sporto žymūnui.

— Sportas, tai mano gyvenimo dalis. Iš savo amžiaus, sportui, sportinei veiklai, organizaciniam sporto darbams pašvenčiau penkiasdešimtį metų. Gal pakaks. Sulėtinu žingsnius. Nebematote manęs juk futbolo ir krepšinio aikštėse. O lauko tenisas—mano sveikatos palaikytojas — juokaudamas maloniai dėsto pažiūras į sportą.

— Tad, mielas Vytautai, pasklaidykime Tavo sportinio pasaulio knygą? — prašau Vytautą.

— Susėdame, ragaujame atgaivos lašelį, už erdvių namo langų žalumynai, ošia palmės, žydi gėlės. Tai, atrodo, Vytauto gyvenimo geriausios palydovės Joanos rankų darbas.

Tad skubame per Vytauto Grybausko sportinio gyvenimo kelią.

Kambariuose, ant daugelio gražių lentynų puikuojasi gal koks šimtas įvairiausių, gražiausių trofėjų. Tai sunkaus darbo, aikštėse kovos vaisiai, Vytauto iškovoti futbole, teniso aikštėse, krepšinyje. Žvelgdamas į juos susimąstai, o kiek gyvenimo metų nuskendo sporto aikštėse, aktyviai žaidžiant, organizuojant sportinės veiklos našią veiklą, vadovaujant komandoms, jas treniruojant, keliaujant į

pasaulio lietuvių sportines išvykas Australijon, Europon, Pietų Amerikon, Lietuvon.

Idomiai Vytauto sužymėti visi laimėjimai, veiklos ir darbo kronika. Tai jo sportinės veiklos gyvenimo istorija. Svarbi, išliekanti, pavyzdys jaunosioms kartoms.

Vytautas Grybauskas į sporto aikštes išėjo pačioje jaunystėje, dar Lietuvoje, nors jau okupuotoje, 1941 m. pradėjęs žaisti futbolą Vilniaus rinktinėje, atstovavęs rinkinei Vokietijoje visose rungtynėse, Amerikoje Rochesteryje su ukrainiečių komanda žaidė Amerikos taurės varžybų finale 1954 m.

Stalo tenise Rochesteryje net tris kartus tapo miesto čempionu, laimėjo lietuvių pirmenybių dvejetainio varžybas ir komandinės varžybas su Rochesterio Sakalo komanda.

Ilgiausia Vytautas ištverė lauko tenise. Jis net tris kartus buvo ŠALFAS-gos čempionas, daugelį kartų vyrų dvejetainio ir mišraus dvejetainio laimėtojas. 1971 m. laimėjo pabaltiečių meisterio titulą. IV PLS žaidynėse Lietuvoje senjorų klasės finalistas ir vyrų dvejetainio laimėtojas. Tris kartus Chicago miesto senjorų čempionas. 1973 m. visos Amerikos Parkų Distrikto čempionas senjorų klasėje. 1977 m. visos Amerikos Parkų Distrikto vyrų dvejetainio laimėtojas St. Louis mieste.

Vytautas Grybauskas ne

tik šaunus sportininkas, bet ir labai geras treneris. Jis pokario metais Prancūzijoje, FC Mulhouse treniravo 4-tos divizijos provincijos komandą, kuri kasmet kilo į aukštesnę lygą ir pasiekė aukščiausioje lygoje trečią vietą. O Prancūzijos taurės varžybose iš 620 komandų pasiekė finalą. Tai vis Vytauto Grybausko, kaip trenerio, nuopelnas.

Pagaliau naši veikla Amerikoje. 10 metų, nuo 1954 m. Š. Amerikos krepšinio rinktinės treneris pabaltiečių varžybose ir sėkmingose į Pietų Ameriką, Australiją išvykose pasiekęs prieš šių kraštų rinktines išpuodingų pergalių.

— Ach, tai mažytė dalis mano darbų—tarė užversdamas kronikos knygą Vytautas Grybauskas.

— Bet, Vytautai, ne vien tik žaidei, bet buvai, kiek žinome, puikus organizatorius ir vadovas. Gal žodelį apie tai?

— Rochesteryje įsteigiau

Prancūzijoje, Mulhouso meras Mr. Garnier, Vytautui Grybauskui duoda dovaną už gerą krepšinio žaidimą.

sporto klubą Sakalą ir organizavau ŠALFAS-gos metines žaidynes 400 sportininkų.

Chicagoje įsteigiau lietuvių lauko teniso klubą, kuris ir dabar tebegyvuoja. Buvau apie 10-tį metų ŠALFAS-gos krepšinio vadovu ir 15 metų lauko teniso vadovu. Suorganizavau daugybę Sąjungos ir pabaltiečių turnyrų. Dvi kadencijas buvau ŠALFAS-gos centro valdybos narys ir vicepirmininkas. 1964 m. suorganizavau krepšinio ir tinklinio išvyką Europon. Buvau išvykų organizatorius į III Pasaulio lietuvių sporto žaidynes Australijoje ir IV PLS žaidynes Lietuvoje. ...aptaręs veiklą, susimąstė ir nutilo Vytautas...

— Šios paskutinės žaidynės be abejonės bus pats didžiausias darbas. Į IV PLS žaidynes po sausio 13 d. įvykių niekas nesiruošė vykti į Lietuvą, ypač tėvai bijojo leisti savo vaikų. Apkeliauvau daugumą mūsų miestų ir klubų, įskaitant Torontą, įtikindamas, kad Lietuva laukia ir turime vykti. Ir nuvežiau apie 300 sportininkų. Buvo patenkinta Lietuva, o sportininkai grįžo su nepaprastais prisiminimais ir neužmirštamais išpuodingais...kiek susigriaudinęs baigė pasakojimą Vytautas.

Tik iš dalies suminėti Vytauto Grybausko darbai sporto pasaulyje liudija Jo didelį darbštumą, organizacinius sugebėjimus, sporto šakų pažinimą ir paliktą didelį įnašą į Lietuvos, išeivijos lietuvių sporto istoriją.

Besikalbėdami kliudome ir jo asmeninio gyvenimo keletą detalių. Vytautas Grybauskas gimė Žemaitijos sostinėje, Telšiuose. Ten baigė gimnaziją. Studijavo Vilniaus universitete, kol vokiečiai jį 1941 m. uždarė. Pokario metais gyveno Muenchene pabėgėlių stovykloje, kur vėl žaidė už Gintaro komandą. 1947 m.,

(taigi šiais metais švenčia keturiasdešimt penkerių metų vedybinę gyvenimo sukaktį), vedė šaunią lietuvaite Jėaną Dauginaitę. Iš Muencheno persikėlė į Scheinfeldą, įsijungė į Kovo komandą, buvo jos kapitonas. Po to išvyko į Prancūziją, kur penkeris metus sėkmingai žaidė krepšinį. Čia Grybauskų šeimą pradžiugino pirmais sūnais Rolandas. Prancūzai siūlė geras sąlygas gyventi, bet Grybauskų šeima 1953 m. atvyko Amerikon, apsigyveno Rochesteryje, kur gyveno Vytauto tėveliai. 1960 m. persikėlė į Chicago, jau su trimis sūnumis, nes Rochesteryje susilaukė dar Džiugo ir Dariaus. Chicagoje gyvendami Grybauskai aktyviai dalyvavo visokeriojoje, o Vytautas sportinėje, veiklose.

1989 m. išeina į poilsį, palieka vėjuotą Chicago ir labai gražiai įsikuria Floridoje, Port Orange, Daytonos Beach naujame rajone.

Vytautas, kaip minėjome, buvo puikus sporto žurnalistas, daug ir ilgas metus rašęs spaudoje, sporto veiklos propagavimu, Drauge ir Pasaulio Lietuvyje redagavo daug metų sporto skyrius. Deja, kaip Vytautas sako, padėjo plunksną ir apie sportą daugiau nebežada rašyti, o gaila, nes sporto žurnalistų nedaug teturime.

— Nežiūrint, kad nebedirbu su lietuvišku sportu ir ne berašau į lietuvišką spaudą, jaučiu didesnę laiko trūkumą, negu dirbdamas. Gal kada atsiras daugiau laiko galėsiu prisėsti ir parašyti savo sportinius prisiminimus...

Pokalbis buvo malonus. Namų aplinka, šimtas trofėjų, fotografijų, meno paveikslų liudijo Vytauto darbštumą ir Joanos ir Vytauto laimingą gyvenimą.

Vytautas Grybauskas 1953 m. Paryžiuje Prancūzijos krepšinio turnyre finalinėse varžybose.

"LITUANICOS" KELIAS Į ČEMPIONUS

Edvardas Šulaitis

Kaip ir kiekvienais metais, taip pat ir šį vėlyvą rudinį, Chicago "Litanicos" futbolo klubo (arba kaip amerikiečių tarpe vadinama "Liths") žaidėjai, nariai bei rėmėjai renkasi į tradicinį sezono užbaigimo pokylį, norint pasidžiaugti pasiektais laimėjimais. O tie laimėjimai šį kartą ypatingai džiugūs, nes pirmą kartą per klubo 42-jų metų gyvavimo laikotarpį iškovoti meisterių vardai "Metropolitan" lygos aukščiausioje divizijoje.

Šis pokylis, kuris surengtas lapkričio 28 d., vyko gana atmintiną savaitgalį, kuomet visoje Amerikoje švenčiama taip vadinama Padėkos Šventė. Taigi visi amerikiečiai, nežiūrint iš kur jie būtų kilę, nori padėkoti šiam svetlingam kraštui už visą tai, ką jie yra čia pasiekę, ką prasmingesnio jie yra padarę sau, Amerikai ar tėvų žemei.

Mintys nuklysta į 1951 m. sausio 14 d., kada susirinkusi grupelė futbolo entuziastų, įsteigė vienetą iš kurio išbujojo dabartinė "Lituanica". Tada buvo išrinkta ir pirmoji valdyba, kurion be manęs dar įėjo K. Baltramaitis, L. Kriaučiūnas V. Numgaudas, E. Vengiauskas (pirm.). Visi neseniai buvome dar tik atvažiavę į šį kraštą, bet negalėję nurimti be sporto, o konkrečiai – be futbolo.

Sunki buvo pradžia, nes niekas tada nieko nežadėjo, nes daugumas atvykėlių patys nieko neturėjo. Dalyvaujant pirmenybėse, daugumoje patiems valdybos nariams ir žaidėjams reikėjo apsimokėti susidariusias išlaidas (aiškštės nuomą, už teisėjus, aprangą ir pan.). Daugumas futbolininkų tada dirbo nelengvą fizinį dar

bą, tad nelikdavo daug jėgų savaitgalio rungtynėms. To dėl ir pasekmės tada nebuvo džiuginančios: norėta kaip galima ilgiau išlaikyti komandą, vis tikintis geresnių laikų.

O tie "geresni" laikai greitai neatėjo. Po vieno sezono lauko pirmenybėse ir salės futbolo varžybose, sekančiais metais komanda pakriko ir nebaigė lauko pirmenybių. Buvo nutarta jungtis su Cicero "Tauru" ir Chicago "Grandimi", sudarant "Perkūno" vardu pavadintą klubą ir jo eilėse futbolo komanda gyvavo iki 1955 metų. Tačiau ir toks sprendimas nepagerino futbolininkų padėties. Kelis metus gyvuota "Vainuto" klubo vardu, nes gauta parama iš to paties vardo užėigos savininko. Tik 1957 m. vėl nutarta pasivadinti "Lituanicos" vardu ir rūpintis futbolo klestėjimu.

Šį kartą toks bandymas pavyko ir klubas pradėjo žengti stiprėjimo keliu. Vėl įstota į amerikiečių lygos lauko ir salės futbolo pirmenybes ir jose neblogo pasirodyta. Net laimėtas meisterio vardas su teise pereiti į aukščiausiąją diviziją, nors joje neišlaikyta. Tačiau klubas jau turėjo tvirtoką pagrindą ir sukaupė nemažą rėmėjų iš tų tarpo, kurie spėjo šiame krašte greičiau prasigyventi. Be to atėjo ir žaidėjų iš jau Amerikoje futbolo žaidimo meno pramokusių jaunuolių tarpo. Greitai turėtos ne tik vyrų ir rezervinės komandos, bet ir veteranų, jaunių, jaunučių, net merginų komandos. "Lituanicos" futbolo klubas tapo vienu iš stipriausiųjų, didžiausiųjų ir geriausiai susiorganizavusių klubų visoje Chicagoje, nežiūrint, kad čia gyvavo senas tradicijas

Chicago "Lituanicos" futbolo klubo dabartinė valdyba. Sėdi (iš k.) – A. Mikus, D. Brandonissio, A. Glavinskas, dr. E. Ringus, Ed. Šulaitis; stovi – dr. J. Hidvegi, J. Lisauskas, G. Bielskus, L. Juraitis, J. Juška.

turintieji vokiečių, lenkų čekoslovakų, italų bei kitų tautybių vienetai.

Apie "Lituanicos" futbolininkus man yra tekę daug rašyti, ypatingai per pirmuosius 5 metus ir beveik tiek metų dabar. Apie juos dar ilgesnį laiką rašė ir kitas futbolo entuziastas Jonas Juška, kuris iki šiai dienai nepaleidžia iš rankų plunksnos.

Šiandien jau nereikia klubo valdybai krapštyti pinigines, norint apmokėti susidariusias išlaidas, kaip būdavo pirmaisiais gyvavimo metais, nors tų išlaidų dabar gal 20 kartų padaugėjo. Ne reikia ir žaidėjus sekmadieniais versti iš lovų, norint sudaryti vien tik 11 žmonių. Jų, dėkui Dievui, dabar užtenka, ypatingai, kuomet atsidarė durys iš Lietuvos. O šių mielių talkininkų iš tėvynės dabar klubas turi net 7 ir jų dėka klubas galėjo pasipuošti meisterio titulu. Tokį laimėjimą dar nėra pasiekusi jokia lietuvių komanda šiame krašte.

Tačiau klubo vadovybei visokių bėdų ir rūpesčių dar pakanka. Tad sporto mėgėjų ir rėmėjų uždavinys būtų: daugiau lankyti rungtynes, plačiau atidaryti pinigines ir

širdis futbolininkams, apie kuriuos dabar rašo ne tik išeivių bei Lietuvos spauda, bet ir įvairių tautybių laikraščiai, kurie stebisi iš kur atsirado tokių pajėgių futbolininkų, kurie "sutvarko" senas tradicijas turinčius klubus.

Norisi tikėti, kad ši "Lituanicos" pergalė, seniai svajota ir tik sapnuose sapnuota, dabar tapusi realybe, neišblės. Ją, aš manau, galima pakartoti dar ne vieną kartą su visų geros valios žmonių, susispietusių "Lituanicos" klubo eilėse, talka ir pritarmu.

Ir pabaigai šiek tiek skait

linių, duodant šių metų Metropolitan futbolo lygos "major" divizijos lentelę:

1. Lituanica, 26 tšk., 28:13 įvarčių sant.; 2. Pegasus, 23, 27:19; 3. Eagles, 21,30:23; 4. United Serbs 20, 29:21; 5. Sparta 19, 22:25; 6. Green White 16, 17:22; 7. Maroons 16, 23:30; 8. Royal Wavel 14, 20:23; 9. Schwaben 13, 20:33; 10. Wauconda Chiefs 12, 18:28.

Čia reikia pažymėti, jog klubo rezervinė komanda pirmenybes baigė penktoje vietoje. Dar norisi pridėti, kad praėjusią žiemą vykusiose salės futbolo pirmenybėse "Lituanicos" futbolininkai I-jė divizijoje užėmė I vietą.

SVEIKINAM ALGIRDA BIELSKŲ

Dažnai skaitome laikraščiuose apie įvairių visuomenės veikėjų sukaktis ir atliktus darbus.

Gražią 70 metų sukaktį, š.m. rugsėjo 29 d., Clevelande kukliai atšventė didelis sporto entuziastas, treneris ir savo laiku buvęs pats iškilius sportininkas, Algirdas Bielskus.

Nuo pat pirmųjų Amerikon atvykimo dienų, jis visą savo gyvenimo laisvalaikį pašventė jaunimui, treniruodamas, vežiodamas ir dažnai apmokėdamas sporto reikmenų ar kitas išlaidas.

Be daugelio kitų jo talentų, sportas buvo jo gyvenime prasmė ir sportuojančiam jaunimui jis atidavė visą savo sielą ir širdį. Nė viena lengvosios atletikos šventė ar sporto – ŠALFo veikėjų suvažiavimas neapsiėjo be Algirdo Bielskaus.

Tad šia proga, Clevelando sportuojantis jaunimas, kurių susidarė net trys generacijos, linki p. Algirdui Bielskui geriausios sveikatos ir dar ilgai nepavargti taip svarbiu jaunimo fizinio auklėjimo darbe. A.G.

Sukaktuvininkas, treneris, Algirdas Bielskus savo džiaugsme ir pasididžiavime jaunų sportininkų tarpe. Iš kairės: Lukas Laniauskas, Matas Laniauskas, Mikas Rukšėnas, Vaiva Laniauskaitė ir Paulius Rukšėnas.

Gerbiamas "Dirvos" redaktorius
Balys Gaidžiūnas ir visi laikraščio
bendradarbiai. –

Artėjančių Kalėdų ir Naujųjų metų
Švenčių proga, mudu su žmona Irena,
linkime Jums visiems sveikatos ir
ištvėrmės tęsti šį nelengvą darbą, kurį
atliekate lietuviybės labui.

Irena ir Steponas Varankos
Toronto. 1992 m.

CLEVELANDE ir apylinkėse

PERGREIT MUS PALIEKA

Taip jau būna, kad vėlyvą rudenį ar ankstyvą pavasarį mus palieka daug daugiau brangių žmonių – iškeldinamųjų – į kapų kalnelius.

Štai netekome Povilo Skardžio, o praėjusią savaitę Leono Keženio ir Petro Kudukio. Juos visus dažnai matėme visuomeniniuose kultūriniuose susitikimuose, lietuviško darbo takuose.

Jų šeimoms ir artimiesiems giliausia Dirvos užuojauta.

P. Skardis ir P. Kudukis palaidoti Visų Sielų kapuose, o L. Keženis laidoti išvežtas į Baltimore, kur palaidoti kiti šeimos artimieji.

ATEINA NAUJOS MIŠIŲ PATARNAUTOJOS

Buvome įpratę, kad mišioms patarnautų berniukai. Bet dabar, mūsų parapijoje bus naujovė. Mišioms patarnaus ir mergaitės. Jos kečias savaites ruošėsi ir gruodžio 6 d. 10 val. pamaldose pasirodys. Tai: Nida Degesytė, Lina Beržinskaitė, Laura Rukšėnaitė, Kristina Kliorytė, Lia Krivinskaitė, Diana Leparskaitė ir Rūta Švarcaitė.

Mergaičių, kaip mišijų patarnautojų įvedinime, dalyvaus ir visi berniukai: Tadas Bartkus, Matas Laniauskas, Simas Laniauskas, Edmundas Leparskas, Mikas Rukšėnas, Paulius Rukšėnas, Mindaugas Idzelis, Aidis Idzelis, Tomas Tatarūnas, Simas Tatarūnas.

KALĖDINIAI JAUNIMO ŠOKIAI

Clevelando LSK Žaibas rengia tradicinius jaunimo

kalėdinius šokius Šv. Kalėdų dieną, gruodžio 25 d., Clevelando Lietuvių Namuose. Šokiams gros populiarius jaunimo orkestras "The Locals".

Pradžia 7:00 v.v.

ŽAIBO TINKLININKAI RUNGTYNIAUJA

Clevelando LSK Žaibo mišri (Co-ed) tinklinio komanda dalyvauja Riverview Racquet Club, Eastlake, Ohio rudens lygoje ir pagal lapkričio 30 d. sto vį, yra pirmoje vietoje, su 22 laimėjimais ir 5 pralaimėjimais. Lapkričio 30 d. žaibičiai įveikė 2-tros vietos komandą North Coast 3:0. Šioje lygoje už kiekvieną laimėtą setą duodamas vienas taškas lentelėje. Mūsų šokiams liko dar vienos reguliaraus sezono rungtynės, gruodžio 7 d. Po to, gruodžio 14 d., pirmadienį, vyks čempionato turnyras, kuriame dalyvaus 4-ias pirmas vietas užėmusios komandos. Žaibas reguliarią sezoną užbaigs nesumušamai pirmoje vietoje, nors ir pralaimėtų visus 3 žaidimus gruodžio 7 d.

Pagal lygos taisykles, mišrioje komandoje mažiausia 1/3 žaidėjų turi būti moterys. Žai-

HOUSE FOR SALE

Brick ranch, 3 bedroom, 18 yrs. old. 24100 Russell Ave. in Euclid off 250 St. Call 261-8885

(47-50)

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98.
22 SVARAI mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK

2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

bo komandoje žaidžia Rita Klioričienė, Rūta Maželytė, Eglė Laniauskienė, Leonardas Kedys, Linas Vaitkus, Marius Laniauskas, Simas Kijauskas ir Vytas Apanavičius. Komandos vadovas - L. Kedys. Menedžeris - Simas Kijauskas.

Pavasarinė lyga prasidės po Naujųjų Metų.

Žaidimai vyksta pirmadieniais, Riverview Racquet Club, 34650 Melinz Parkway, Eastlake, Ohio. Pradžia 7:00 val. vak. amb

1993 M. SENJORŲ IR VETERANŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Pagal visuotinio ŠALFASS-gos suvažiavimo patvirtinimą, 1993 m. Š. Amerikos lietuvių vyrų senjorų ir veteranų krepšinio pirmenybės įvyks 1993 m. vasario 27 & 28 d. d., Clevelande OH. Vykdo - Clevelando LSK Žaibas.

Senjorų klasės amžius yra 35 m. ir vyresni, o veteranų - 45 m. ir vyresni, pagal žaidėjų amžių 1993 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, senjorų klasei priklauso gimusieji 1958 m. ir vyresni, o veteranų - gimusieji 1948 m. ir vyresni.

Varžybos bus vykdomos pagal įprastą ŠALFASS-gos krepšinio žaidynių tradicijas. Pravedimo sistema ir tvarkaraštis bus nustatyta po galutinės dalyvių registracijos, prilaikant ŠALFASS-gos krepšinio komiteto direktyvų.

Dalyvių registracija privalo būti atlikta iki 1993 m. vasario 8 d. imtinai, pas pirmenybių vadovą, šiuo adresu: Vidas Tatarūnas, 18202 Windward Rd., Cleveland, OH 44119.

Tel. (216)-486-7916.

FAX 216-943-4485.

Smulkias informacijas gausite visi ŠALFASS-gos krepšinio kultivuojantys klubai. Varžybų reikalais prašome kreiptis į Vidą Tatarūną.

ŠALFASS - gos CENTRO
VALDYBA

TAUPA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS bus uždarytas: gruodžio 24, 25 ir sausio 1 d.

Gruodžio 31 d. TAUPA bus atidaryta nuo 9 v.r. iki 12 v. p.p.

ISNUOMOJAMAS BUTAS 2 miegamųjų.

24390 Lake Shore Blv.
Tel. 481 4169

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel. (216) 932-6100 Fax: (216) 932-5236

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

Nuo šiol -

ORO KARGO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

\$ 2.50 už svarą siuntiniams virš 50 svarų;

\$ 2.75 lengvesniems siuntiniams,

minimumas - 30 dol.

Oro siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS

KONTEINERIAI IŠSIUNČIAMSI KAS DVI SAVAITĖS

ATVEŽKITE ARBA ATSIŪSKITE UPS

Vieno svoro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

639 East 185th Str
EUCLID, OH 44119

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CLEVELAND APYLINKIŲ, SKAMBINKITE (216)
481-0011

atlanta IMPORT EXPORT, 1991

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr - 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr - 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr - 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr - 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

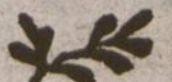
NORMLS

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

DIRVA PRIEŠ KALĖDAS IR PO KALĖDŲ – NAUJŲJŲ METŲ

Šiais metais, kada telikę tik 3 savaitės iki jų pabaigos, norime skaitytojams ir bendradarbiams pranešti, kaip juos užbaigsime ir kaip pradėsime 1993-sius.

Paskutinis 1992 m. Dirvos numeris išeis gruodžio 24 d. O pirmas 1993 m. Dirvos numeris pasirodys tik sausio 11 d. savaitėje. Tame tarpe Dirva savo tarnautojams duos vieną savaitę atostogų, nes per 1992 m. atostogų beveik neturėjo ir išleido 50 numerių Ankstyvesniais metais, kada savaitės viduryje išpuldavo šventė, Dirva neišeidavo.

Dirva nuo gruodžio 26 d. iki sausio 2 d. bus kasdien atidaryta nuo 9 val. ryto iki 12 val. pietų metu. O nuo sausio 4 d. vėl bus atidaryta normaliomis darbo valandomis, nes redakcija ir administracija vėl dirbs pilną laiką ir paruos naują Dirvos numerį.

SUDIE, SUDIE...

Apie Kristiną Čepkauskienę, 1991 sausio 13 d. bol ševikų siautėjimo metu Vilniuje sužeistą moterį, jau rašėme anksčiau (DIRVA, X-15 ir VIII-27). K. Čepkauskienė buvo atvykusi į Ameriką operuotis ir gydytis. Po sekmingai pavykusios operacijos ir 4 mėnesių Rochester, MN, ligonė lapkričio pabaigoje išvyko į Lietuvą. Jos gydymui bei gyvenimu Amerikoje rūpinosi U.S. – Baltic Foundation pareigūnė Audronė Pakštienė ir amerikiečių M. ir P. Solinger šeima, o taip pat prisidėjo išeivijos visuomenė bei amerikiečiai pinigėmis aukomis. Šiuo kartu spausdiname jos išvažiavimo proga DIRVAI duotus pasisakymus.

Lapkričio 27 d. aš išskrendu į Lietuvą. Keturi mėnesiai prabėgo kaip viena diena. Jaučiuosi labai laiminga, nes, atrodo, operacija pavyko. Mano Mayo klinikos daktaras sako, kad viskas labai gerai pasisekė, mano sugrįšiu be gipso, tik su teniso bateliais, kurie yra dviem išmierom didesni. (Ligonei buvo sušaudytos kojos ir visiškai sutriuškintas kulnas. Chirurgo patarimu kaulo iš ligonės klubo ir jį prigydyti kulne. – Red.) Po dviejų mėnesių galėsiu apsiauti savo išmieros batelius ir normaliai vaikščioti.

Labai pasiilgau Lietuvos, savo dviejų vaikų ir vyro. Lietuvoje galvoju sugrįžti į savo buvusią darbovietę. Būdama Amerikoje, iš bendradarbių bibliotekoje gavau laišką, jie laukia manęs. Mano savijauta yra labai puiki. Laukiu ir nesulaukiu, kada sugrįšiu į namus.

Amerika man paliko didžiulį įspūdį. Aš su Solingeriais išvažinėčiau visą Minesotos valstiją. Man labai patiko maži miesteliai. Jie tokie žali ir švarūs. Tačiau

didžiausią įspūdį paliko žmonės. Visi man buvo labai geri ir nuoširdūs. Man viskas patiko Amerikoje.

Man buvo labai malonu susipažinti su išeivijoje gyvenančiu rašytojų knygomis ir spauda.

Lietuvos rinkimų rezultatai mane nuyklė, aš nesitikėjau tokios pakraipos. Kodėl taip įvyko, tegul analizuoja politikai.

Pagalvoju apie save draugę Nijolę Simokaitę, kuriai kulkos skeveldra sužiedė veidą. Ji du kartus Vilniuje buvo operuota. Šiuo metu ji jaučiasi neblogai, tik dažnai jai skauda sutrenktą galvą. Iš artimųjų dar nukentėjo mano uošvis Simonas Čepkauskas. Nuo tankų trenkimo jam sutriko klau-

LIETUVA GRĮŽTA Į ROTARY

EVANSTON, ILLINOIS, U.S.A. (lapkričio 9 d., 1992). Pirmą kartą po 50 metų Lietuva vėl turi Rotary klubą.

Rotary klubas Vilniuje, Lietuvos sostinėje, šiandien oficialiai buvo priimtas į Rotary International, pasaulinę 26.000 klubų sąjungą, pasižvelgusią laisvanoriškai, neapmokamai visuomenės tarnybai.

Lietuva tampa 185-ąja šalimi ir nauju geografiniu rajonu Rotary tinkle, kuris jungia daugiau, nei 1,1 milijoną biznio lyderių ir įvairių sričių profesionalų visame pasaulyje. Dabar Rotary klubai yra visose trijose Baltijos valstybėse.

Veikę Estijos, Latvijos ir Lietuvos Rotary klubai iširo 1940-aisiais, Antrojo Pasaulinio karo metu. Jie vėl ėmė rasti 1989 m., sekdami regione įvykusias stipriąsias politines reformas. Šiandien Centrinėje ir Rytų Europoje, o taip pat buvusioje Sovietų Sąjungoje yra 84 Rotary klubai.

Pranešimas apie istorinį Lietuvos sugrįžimą į Rotary buvo padarytas Rotary International Pasaulinio prezidento Clifford Dochtermano iš Kalifornijos, U.S.A., iškilmingos ceremonijos Jonkopinge, Švedijoje, metu.

Keliant Lietuvos vėliavą, dalyvavo apie 300 Rotary narių iš Skandinavijos ir šiaurės Europos. Dchter-

Nuoširdžiausi sveikinimai Šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga visiems Korp! Neo-Lithuania korporantams-ėms ir jų šeimoms išeivijoje ir Lietuvoje.

Lietuva, Tu mūsų visų mintyse, Tavo laisvės kelias dar toks duobėtas. Tesuteikia Aukščiausias mums visiems ištvermės vieningam darbui "Pro Patria".

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

Vida Jonušienė

Jurgis Lendraitis

Algis Augaitis

Lora Mikužienė

Vaclovas Mažeika

manas kalbėjo: "Esu laimingas, galėdamas pasveikinti sugrįžtančią į Rotary Lietuvą. Skandinavijos Rotary nariai padarė labai daug, kad galėtume įeiti už buvusios Geležinės uždangos".

51 Vilniaus Rotary klubo narys susitinka ir keičiasi informacija tik šiek tiek daugiau, nei metai. Vilniaus klubą parėmė Suomijos miesto Kokkola klubas.

Prieš karą Lietuvoje buvo trys Rotary klubai: Kaune, tuometinėje sostinėje, įsikūrę 1934, Šiauliuose ir Klaipėdoje, įsikūrę 1938 m. 1935 metais Kauno Rotary klubas turėjo 32 aktyvius narius, įskaitant Respublikos Prezidentą. Dabar tikimasi įkurti dar du Rotary klubus Kaune ir Klaipėdoje.

Buvusi sovietinė valdžia draudė Rotary klubus, kaltindama juos valstybės priešų ir kapitalizmo agentų ugdymu.

Būdami tarptautinės Rotary bendrijos dalimi, Lietuvos Rotary klubų nariai planuos savanorišką humanitarinę ir švietėjišką veiklą buvusioje Sovietų Sąjungoje ir užsienyje.

Rotary buvo įkurta 1905 m. Chicagoje, U.S.A. ir yra pirmoji pasaulyje savanoriškos tarnybos klubų sąjunga. Rotary nariai yra pasižvelgę humanitarinei tarnybai, aukščiausių etinių standartų propagavimui visose srityse, tarptautinei taikai ir gerai valiai.

PREZIDENTINIAI RINKIMAI LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

ir Los Angeles. Naujieji Lietuvos Pasai išduodami tik Lietuvos Vidaus Reikalų Ministerijoje Vilniuje.

Atsakant į ketvirtą punktą, būtina nurodyti ne tik miestą, bet ir gatvę, ne tik apskritį, bet ir valsčių bei kaimą.

Lietuvos piliečiai, kurie nedalyvavo rinkimuose į Seimą, tačiau nori dalyvauti Prezidento rinkimuose, atsakymus į aukščiau paminėtus šešis punktus turi siųsti vienai iš sekančių Lietuvos diplomatinėjų ir konsulinėjų įstaigų:

EMGASSY OF LITHUANIA
2622 16TH ST., N.W.
Washington, DC 20009
tel.: 202 234-5860

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd St.,
New York, NY 10024
tel.: 212 877-4552

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
3236 N. Sawtooth Court
Westlake Village, CA 91362
tel.: 805 496-5324

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
6500 South Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629
tel.: 312 582-5478

Mylimam Vyru, Tėveliui, Seneliui

A. A.

AGRONOMUI STASIUI MIKNIUI

staiga ir netikėtai užbaigus žemiškąją kelionę, St. Petersburg, FLA., giliame liūdesyje likusiems: ŽMONAI ELENAI; DUKROMS – LAIMAI ir ANGELEI ir JŲ šeimoms; artimiesiems GIMINĖMS ONUTEI ir KOSTUI ŽOLYNAMS bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžia užuojauta.

Stella ir Vytautas Abraičiai
Pranas Damijonaitis
Birutė ir Vaclovas Dzenkauskai
Amalija ir Mykolas Jagučiai
Veronika ir Jurgis Janušaičiai
Teodora ir Alfonsas Ilekiai
Irena ir Jonas Kapčiai
Vladė ir Gediminas Lapėnai
Jadvyga ir Juozas Paliuliai
Janina ir Mečys Rumbaičiai
Natalija Subačienė
Valė ir Antanas Skriduliai

Daytona Beach, Fla.

A. A.

Agr. ALEKSANDRUI ŠIMKUI

mirus, žmoną BRONĘ, dukrą DALIĄ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Ona ir Jonas Vengriai